

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Uplatňování metod a forem činnosti základních útvarů
služby pořádkové policie se zaměřením na teritoriální
území města Trhové Sviny**

Autor práce: David Štojdí

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji komisaři npor. Mgr. Janu Novému zástupci vedoucího Police České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje obvodního oddělení Trhové Sviny, za poskytnutí odborných informací, konzultace a cenné rady.

ABSTRAKT

ŠTOJDL, D. *Uplatňování metod a forem činnosti základních útvarů služby pořádkové policie se zaměřením na teritoriální území města Trhové Sviny. : bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 68 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova: bezpečnost, community policing, činnost, dozorčí služba, důvěra, informovanost, kriminalita, občan, občůzková služba, ochrana, policie, policista, prevence, přestupek, represe, součinnost, spolupráce, zákon, veřejný pořádek.

Bakalářská práce charakterizuje činnost příslušníků Policie České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje obvodního oddělení Trhové Sviny, zejména pak uplatňování jednotlivých metod a forem činnosti ve vztahu k zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti občanů žijících na teritoriálním území města Trhové Sviny. Práce dále analyzuje informovanost místních občanů o činnosti obvodního oddělení, míru důvěry v místní oddělení a pocit bezpečí obyvatel žijících na území Trhosvinenska, v návaznosti na nárůst sociálního napětí mezi běžnou populací a sociálně slabými v některých lokalitách naší republiky a zavedením úsporných finančních opatření ze strany státu, která mohou mít v důsledku za následek snižování počtu příslušníků na základních útvarech a tím možné zhoršení bezpečnostní situace a snížení kvality práce policistů.

ŠTOJDL, D. *Application of Methods and Activity Forms of Basic Police Divisions with Focus on the Territorial Urban Area of Trhové Sviny : bakalářská práce.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 68 p. Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Key Words: Safety, community policing, activities, control service, trust, awareness, crime, resident, citizen patrol service, security, police, policeman, prevention, offense, repression, cooperation, collaboration, law, public order

The thesis characterizes the activities of the Police of the Czech Republic – the Police Department of the Region of South Bohemia the Distrikt of Trhové Sviny, especially the application of activity methods and forms in relationship with the keeping of public order and safety of residents who live in the area of Trhové Sviny.

The thesis analyses the awareness of local residents about the activities of district department, trust into the local department and the sense of security of the residents who live in the region of Trhové Sviny, in response to the increasing of social tensions between the general population and socially weak population in some locations of the Czech Republic and introduction of financial austerity measures by the state (government), which can result in decreasing number of members of the basic units and the possible deterioration of security situation and decreasing the quality of police work.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 HISTORICKÝ VÝVOJ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	12
2.1 Historický vývoj služby pořádkové policie na území města Trhové Sviny.....	15
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA A INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ.....	16
4 VHLED DO ČINNOSTI ZÁKLADNÍHO ÚTVARU POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY TRHOVÉ SVINY	18
4.1 Formy činnosti	21
4.1.1 Obchůzková služba.....	22
4.1.2 Dozorčí služba	24
4.2 Metoda prevence a represe v bezpečnostní činnosti základního útvaru Policie České republiky Trhové Sviny.....	26
5 CHARAKTERISTIKA A SPECIFIKA TERITORIÁLNÍHO ÚZEMÍ MĚSTA TRHOVÉ SVINY	32
5.1 Spolupráce s dalšími subjekty.....	37
5.1.1 Spolupráce s městskou policií	38
5.1.2 Spolupráce s obecními úřady.....	39
5.1.3 Spolupráce se službou kriminální policie a vyšetřování	42
5.1.4 Spolupráce se službou dopravní policie	43
6 PRIMÁRNÍ DATA – VLASTNÍ VÝZKUM A JEHO VYHODNOCENÍ.....	45
6.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	46
6.2 Zodpovězení stanovených hypotéz	54
6.3 Návrh na zefektivnění dílčích a celkových opatření v oblasti bezpečnosti	55
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM ZKRATEK.....	63
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	64
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Od roku 1989 prochází naše republika hlubokými politickými, ekonomickými i společenskými změnami. Vše se zásadně a radikálně změnilo. Po letech hospodářské, ekonomické a společenské stagnace došlo k nastartování rychlých změn v oblasti podnikání, přechodu státních podniků do soukromých rukou, přerodu státních a finančních institucí v nové koncipované s pružnou funkční strukturou. S těmito hospodářskými změnami však jdou ruku v ruce i změny ve společnosti. Dochází k novému utváření společenských vrstev. Začali jsme se na vlastní kůži seznamovat s otázkou nezaměstnanosti, která do té doby byla velkou neznámou, jelikož v období rozvinutého socialismu tedy tzv. „období práva na práci“ museli pracovat všichni. První krachy podnikatelů nám však ukázaly, že demokratizace společnosti ve spojení s tržním hospodářstvím nebude jednoduchá záležitost. Na druhé straně se začali objevovat velmi bohatí lidé, kteří využili situace a nových příležitostí ve svůj prospěch. Od sametové revoluce uplynulo již více než 22 let a sociální nůžky se stále více rozvírají. Problematika nezaměstnaných, sociálně slabých, společensky neukotvených, ale i národnostních menšin nabývá na významu, a je jednou z příčin nových nepokojů, které se objevují v oblastech, kde tito lidé žijí.

Stejným přerodem procházely a dosud prochází i bezpečnostní složky. Došlo k nové koncepci činnosti armády, Sbor národní bezpečnosti se svými složkami v podobě Veřejné a Státní bezpečnosti byl zákonodárci přetransformován v Policii České republiky s demokratickými principy. V mnoha obcích byly zřízeny městské či obecní policie pro posílení bezpečnosti a veřejného pořádku na svých územích. Vzhledem k dynamičnosti společenských změn (přechod z totalitního režimu k demokracii), bylo zapotřebí vytvořit nové zákonné normy, které by byly v souladu s Listinou základních práv a svobod a novou Ústavou České republiky, kterými se tyto složky řídí a je v nich ukotvena jejich činnost.

V současné době se dostává do popředí vedle boje s kriminalitou hlavně zajištění veřejného pořádku a bezpečnost obyvatel. Na jedné straně dochází k nárůstu sociálního napětí mezi běžnou populací a sociálně slabými, mnohdy členy národnostních menšin, v některých lokalitách naší republiky. V souvislosti s vysokou nezaměstnaností a nárůstem majetkové i násilné kriminality vzniká sociální napětí mezi těmito

skupinami, které je provázeno občanskými nepokoji v podobě demonstrací, kdy proti sobě tyto dvě společenství stojí a navzájem se verbálně, v některých případech i fyzicky napadají. Na straně druhé dochází k razantním úsporným opatřením ze strany státu, které nutí vedení policie ke zrušení některých útvarů pořádkové policie, popřípadě jejich sloučení do větších celků a zároveň je snaha snížit počty policistů na těchto útvarech. U těchto opatření je očekávána zásadní úspora finančních prostředků na provoz policie jako celku a mohou mít v důsledku za následek zhoršení bezpečnostní situace. Dalším potencionálním rizikem je snížení kvality práce policistů, kdy řada z těch zkušených a déle sloužících zvažují, nebo odchází do civilu. Výkon služby pak budou muset zajišťovat nezkušení policisté s krátkou dobou odsloužených let. Významnou a dá se říci i rozhodující roli v této oblasti na úseku ochrany veřejného pořádku musí sehrát Policie České republiky a to zejména její základní útvary.

Při výběru tématu bakalářské práce – „Uplatňování metod a forem činnosti základních útvarů služby pořádkové policie se zaměřením na teritoriální území města Trhové Sviny“ – mne všechna tato výše uvedená fakta do jisté míry ovlivnila.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat informovanost místních občanů o činnosti Police České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje obvodního oddělení Trhové Sviny, míru důvěry v místní oddělení a pocitu bezpečí obyvatel žijících na území Trhosvinenska.

V rámci bakalářské práce byl na teritoriálním území města Trhové Sviny proveden pomocí dotazníkového šetření výzkum mezi místními občany. Výsledky tohoto výzkumu mohou být upotřebitelné pro evaluaci činnosti Police České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje obvodního oddělení Trhové Sviny .

Daná problematika není příliš zastoupená v odborné literatuře, vychází především ze zákonných a podzákonných předpisů vztahujících se k dané problematice.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je na základě studia odborné literatury, odborných článků, zákonů a interních aktů řízení specifikovat činnost Police České republiky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje obvodního oddělení Trhové Sviny (dále jen OO PČR Trhové Sviny) a dále pomocí dotazníkového šetření **analyzovat informovanost místních občanů o činnosti OO PČR Trhové Sviny, míru důvěry v místní oddělení a pocitu bezpečí obyvatel žijících na území Trhosvinenska.** Takto získané informace zpracovat, vyhodnotit a na jejich základě potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy.

Dílčím cílem bakalářské práce bude popsat činnost OO PČR Trhové Sviny, charakterizovat teritoriální území města Trhové Sviny z pohledu věcně a místně příslušného útvaru policie a popsat součinnost OO PČR Trhové Sviny s dalšími subjekty při zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku.

Stanovené hypotézy:

Stanovení hypotéz je důležitou součástí každého výzkumu. Hypotézy mají být výzkumem v terénu potvrzeny či vyvráceny. Ve vztahu k výše uvedeným cílům byly stanoveny následující hypotézy:

H1. Občané Trhosvinenského regionu jsou dostatečně informováni o práci OO PČR Trhové Sviny.

H2. Občané žijící na území Trhosvinenském regionu se cítí bezpečně.

H3. Občané žijící v Trhosvinenském regionu mají důvěru v práci OO PČR Trhové Sviny.

Metodika bakalářské práce

Existují určité metody provedení výzkumu – **kvalitativní a kvantitativní**.

Kvalitativní výzkum používá induktivní formy vědeckých metod, hloubkové studium jednotlivých případů, nejrůznější formy rozhovorů a kvalitativní pozorování.¹ Kvalitativní výzkum pomáhá rozumět realitě.

Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování. Cílem je testování hypotéz a teorií.²

Ze sociologického hlediska je provedený výzkum **výzkumem kvantitativním**.

Kvantitativní výzkum bývá spojován s hypoteticko-deduktivním modelem vědy, který sestává z těchto základních komponent:

1. teorie
2. hypotéza
3. operační (operacionalizovaná) definice
4. měření
5. testování hypotézy
6. verifikace

Metody založené na těchto principech jsou v rámci metodologie kvantitativního výzkumu podrobně zpracovány tak, aby odpovídaly co nejvíce předmětu zkoumání. Požaduje se, aby měření bylo validní – měří se skutečně to, co se má měřit. Musí být také spolehlivé. Poslední krok verifikace znamená vztažení výsledku testování zpět

¹ Held, J., *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha, 2005. s. 63.

² Held, J., *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha, 2005. s. 47.

k teorii.³ Pro výše uvedené cíle a verifikaci hypotéz byly ve výzkumu aplikovány **primární** a **sekundární** techniky sběru dat.

Teoretická část práce je věnována charakteristice teritoriálního území města Trhové Sviny z pohledu policie, popisem metod a forem činností OO PČR Trhové Sviny a součinností s dalšími subjekty, které se podílejí na ochraně veřejného pořádku. Podkladem pro tuto část byly dostupné **sekundární zdroje** – odborné knihy a články, zákony a interní akty řízení.

V praktické části práce byl pomocí dotazníkového šetření proveden výzkum v terénu, který umožnil sběr potřebných **primárních dat**. Takto získaná data byla dále zpracována a vyhodnocena a poskytují ucelený přehled o bezpečnosti situaci na území Trhových Svinů a okolí.

Dotazníkové šetření:

K tomu, aby mohlo být realizováno dotazníkové šetření, bylo nutné sestavit samotný dotazník. Ten byl sestaven na základě prostudování dostupných informací o zvolené oblasti, výše uvedených hypotéz a obecně platných pravidel pro sestavování dotazníku.

Následoval pilotní výzkum, jenž proběhl na náhodně vybraném vzorku oslovených respondentů. Tento pilotní výzkum napomohl upřesnit znění některých otázek dotazníku tak, aby byly pro budoucí respondenty po prvním přečtení pochopitelné a srozumitelné.

V další části práce jsou výsledky dotazníkového šetření sumarizovány a vyhodnoceny. Na jejich základě je vytvořeno několik grafů s komentáři.

Rozhovory s odborníky a zainteresovanými osobami:

K rozhovorům byli osloveni příslušníci policie OO PČR Trhové Sviny a to jak vedoucí funkcionáři tak i řadoví policisté, kteří jsou v přímém výkonu služby v Trhosvinenském regionu.

³ Held, J., *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha, 2005. s. 63.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

První zprávy o policejních institucích se objevují teprve v antických státech, již ve 4. století př. n. l. působí v Athénách skytští lučištníci, konající pořádkovou službu, ve starém Římě nacházíme městské „kohorty“, konající hlídkovou službu.⁴ Ve středověku se pak setkáváme s městskými žoldněři, kteří konali pořádkovou službu. Trvalo ale mnoho staletí, než se vyvinuly moderní bezpečnostní složky, které měli po dlouhou dobu spíše univerzální charakter. Postupem času dochází ke krystalizaci dvou typů bezpečnostních složek, které bychom mohli označit jako policie a četnictvo.

Zajišťování bezpečnosti v okruhu města a na územích, která městu náležela, zajišťovali městské složky. Tyto složky byly předchůdci pozdějších policejních sborů. Mimo města se bezpečnostní činnost koncentrovala prakticky jen na tzv. zemské cesty-silnice, které byly nejen dopravními, ale i obchodními tepnami. Složky označované jako „zeměpanské“ byly zárodkem moderního četnictva. Policie byla tedy spíše civilní a četnictvo spíše vojenské. Za války bylo četnictvo z části začleňováno do operující armády. Četnictvo pochází z Francie, kdy se tento pojem vyskytuje již před Velkou francouzskou revolucí.⁵

Moderní bezpečnostní složky se začaly vyvíjet počátkem 19. století a to zejména ve Francii (četnictvo) a Anglii (policie). Četnictvo bylo vojensky organizované a plnilo zabezpečování veřejného pořádku na venkově, zatímco policie plnila tyto úkoly ve městech.

U československých bezpečnostních složek nedošlo po roce 1918 k zásadním organizačním změnám, stejně tak se nezměnila ani základní náplň činnosti bezpečnostních orgánů – ochrana státu a ochrana občana. Jejich činnost měla výrazný podíl na pozitivním vývoji Československa. Na této skutečnosti nezměnila nic ani komunistická strana, která se po roce 1948 pokoušela o diskreditaci prvorepublikové policie a četnictva v očích obyvatelstva.⁶ Vlastní výkon bezpečnostní služby byl rozdělen mezi četnictvo v terénu a policii ve městech, která byla buď státní nebo komunální (městská, obecní). V podstatě tak byl zachován rakouský systém, kdy

⁴ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva I.* Praha, 1997. s. 10.

⁵ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva I.* Praha, 1997. s. 11-12.

⁶ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva II.* Praha, 1999. s. 11.

četnictvo podporované komunální policií plnilo úkoly na venkově a státní policie ve statutárních městech.⁷ Mezi státní a městskou policií nebyl zásadní typový rozdíl, protože obě tyto kategorie byly určeny k výkonu stejného rozsahu služby. Odlišná byla podřízenost obou kategorií – útvary státní policie podléhaly státním policejním úřadům, zatímco komunální policie podléhaly jednotlivým obcím.⁸

*Období let 1939-1945 představovalo pro území bývalé ČSR řadu změn ze státoprávního i bezpečnostního hlediska. Jejich předehrou byly územní ztráty, které republika utrpěla již po mnichovské konferenci v roce 1938. Značné části teritoria byly odstoupeny Německu, posléze Maďarsku a z menší části i Polsku. Bezpečnostní funkce na nich vykonávaly policejní složky uvedených států, protože československé. četnictvo a státní policie se z těchto prostorů stáhly současně s armádou, státními úředníky a dalšími institucemi.⁹ Z toho vyplývá, že převážná část území bývalého Československa se v tomto období dostala do německé sféry vlivu. To bylo nejvíce patrné v Protektorátu Čechy a Morava, který byl organickou součástí Německé říše. V Protektorátu vedle sebe fungovaly německé policejní složky a české protektorátní policejní složky, které se postupně připodobňovaly německému vzoru.¹⁰ Systém policejních úřadů s výjimkou těch, které ležely v oblasti Sudet, zůstal zachován. Tyto úřady vykonávaly jednak funkce **správní policie**, jednak **policie pořádkové a kriminální**. Jako výkonné složky byly organizovány sbory uniformované a neuniformované (civilní) strážce. *Uniformovaný policejní strážní sbor byl ozbrojenou a vojensky organizovanou složkou, určenou pro výkon policejní služby u politických a vládních policejních úřadů.*¹¹ Organizace uniformované policie v počátečních letech protektorátu odpovídala organizaci uniformované policie z roku 1936. Uniformovaná policie byla ve všech směrech podřízena Ministerstvu vnitra (dále jen MV), její členové měli při výkonu služby práva civilní strážce a požívali příslušné právní ochrany. Jako zvláštní složky protektorátní policie existovaly v letech 1942-1944 **Protektorátní policejní prapor Čechy (Protektoratspolizei-Bataillon Böhmen)** a **Protektorátní policejní prapor Morava (Protektorat-spolizei-Bataillon Mähren)**. Neuniformovaná policie analogicky jako uniformovaná, převzala strukturu z bývalé republiky ve stavu, který odpovídal úpravám z roku 1936. Pro neuniformovanou policii tedy platily*

⁷ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva II.* Praha, 1999. s. 19.

⁸ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva II.* Praha, 1999. s. 34.

⁹ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva III.* Praha. 2001. s. 7.

¹⁰ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva II.* Praha, 1999. s. 13.

¹¹ Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva II.* Praha, 1999. s. 58.

všechny zásady jako pro jeho uniformovaný protějšek. *Ke každému policejnímu úřadu byl přidělen sbor neuniformované policejní stráže. Část detektivů konala kriminální službu, druhá část zpravodajskou službu, případně jinou (hospodářskou a cenovou kontrolu, službu mravnostní, sociální apod.)*¹²

Po roce 1945 pod vlivem komunistické strany, došlo k bezdůvodnému zrušení obou bezpečnostních složek a k vytvoření jednotného sboru, označovaného jako **Sbor národní bezpečnosti** (tento název byl používán až do roku 1991), který byl obsazen zejména v řídicích funkcích nově přijatými příslušníky bez odborných znalostí a vědomostí. Podmínkou k jejich přijetí byla politická příslušnost ke komunistické straně a ochota prosazovat zájmy této strany. To se projevilo zejména v únoru roku 1948, kdy se sbor národní bezpečnosti významnou měrou podílel jak na únorových událostech, tak na vzniku a vyzbrojení lidových milicích.

Samotný Sbor národní bezpečnosti byl rozdělen na dvě složky a to na složku **státní bezpečnosti (StB)** a složku **veřejné bezpečnosti (VB)**. Přičemž státní bezpečnost představovala politickou policii, která obstarávala i zpravodajskou službu, zatímco pořádková a kriminální služba byla součástí veřejné bezpečnosti. Základem služby pořádkové policie byla obvodní oddělení veřejné bezpečnosti, která byla zřizována ve větších městech a jejichž hlavním úkolem bylo zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v daném teritoriu.

V roce 1985 došlo k rozsáhlé reorganizaci obvodních oddělení, kdy došlo ke zrušení všech menších útvarů, a oddělení byla sloučena do větších celků. Uvedená reorganizace se negativně projevila na zajištění veřejného pořádku, zejména v malých obcích, a to jak z důvodu značné vzdálenosti, tak i z důvodu značné navýšení administrativy. Tento stav přetrval až do současné doby.

Po revoluci, došlo v roce 1991 ke zrušení sboru národní bezpečnosti a k vytvoření Policie České Republiky jako jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru působícím v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož hlavním úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek.

¹² Macek, P., Uhlíř, L., *Dějiny policie a četnictva III*. Praha. 2001. s. 59-60.

2.1 Historický vývoj služby pořádkové policie na území města Trhové Sviny

První četnická stanice byla v Trhových Svinech zřízena v roce 1854, nacházela se v Kostelní ulici č.p. 132. Do obvodu patřili tyto obce: Trhové Sviny, Olešnice (ta měla od roku 1919 do února 1929 svou četnickou stanici, do jejíhož obvodu patřila také Buková a Lhotka), Buková, Kondrač, Otěvěk, Čížkrajice, Pěčín, Březí, Bukvice, Trutmaň, Lhotka a dále osady: Boršíkov, Chvalkov, Čerejov (přidělen z obvodu borovanského od 1.2.1929), Klažary, Nežetice, Lniště a Hrádek. Po roce 1945 vzniklo obvodní oddělení nově vznikajícího Sboru národní bezpečnosti (dále jen SNB). Územně kopírovala rozčlenění za dob působení četnictva s drobnými rozšířeními a změnami v průběhu dalších let. K největší změně však došlo v roce 1985, kdy tzv. redislokací bylo ke stávajícímu území připojeno celé Novohradsko a Stropnicko, neboť došlo ke sloučení s Obvodním oddělením na Nových Hradech.

Od roku 2008 zajišťuje obvodní oddělení rovněž úkoly na úseku ochrany státních hranice s Rakouskou republikou. V tomto roce ukončila svou činnost pohraniční policie, kdy někteří její příslušníci přešli k policii cizinecké.

Výše uvedené informace o historickém vývoji služby pořádkové policie v Trhových Svinech byly čerpány z interních materiálů místního oddělení a dále také z rozhovorů s bývalými policisty. Pro tuto oblast existují různé archivy, jako je například Státní oblastní archiv v Třeboni. Na základě toho, že historický vývoj policie ani historický vývoj služby pořádkové policie Trhové Sviny není dílčím ani primárním cílem této práce, byl zde uveden pouze nástin historického vývoje služby pořádkové policie a vývoj služby pořádkové policie v Trhových Svinech.

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA A INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ

Pro činnost služby OO PČR Trhové Sviny mají rozhodující význam **ústavní zákony Parlamentu**, které upravují státní zřízení, zakotvují základní práva a povinnosti občanů, stanovují principy, na nichž je založena státnost. Těmito základními zákony jsou Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Uvedené právní normy mají profilující charakter pro další skupiny právních norem, které z nich musí vycházet a být s nimi v souladu.

Dalšími právními normami jsou **zákony Parlamentu a zákonná opatření Senátu**, zakotvující nejčastěji základní povinnosti a oprávnění příslušníků Policie České republiky při plnění vymezených úkolů v rámci svěřené pravomoci a působnosti.¹³ Například zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o Policii ČR). Tento zákon představuje základní právní normu pro výkon Policie České republiky. V úvodu toho právního předpisu jsou specifikovány základní úkoly Policie České republiky, mezi kterými, jako prioritní u služby pořádkové policie, mj. patří ochrana bezpečnosti osob, majetku, veřejného pořádku a odhalování trestných činů a přestupků. Policie plní úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy. Při plnění svých úkolů postupuje policie také podle Parlamentem schválených, ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.¹⁴ Další základní úpravou je zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o služebním poměru příslušníků Policie ČR). V tomto zákoně je řešen celý služební poměr příslušníků policie České republiky, od procesů přijímacího řízení, samotného přijetí, trvání služebního poměru s kariérním růstem až po ukončení z důvodu propuštění, ukončení na vlastní žádost či odchodu do starobního důchodu. V zákoně jsou rovněž vyjmenována oprávnění služebních funkcionářů, v jakém rozsahu své pravomoci mohou ukládat podřízeným policistům služební úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich činnost a vykonávat k tomuto účelu rozkazy a pokyny.¹⁵ Mezi právní normy, se kterými policisté každodenně pracují patří, trestní zákoník č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákoník), zákon o trestním

¹³ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 29.

¹⁴ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

¹⁵ Česko. Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 121, s. 5850-5910.

řízení soudním č. 41/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o trestním řízení soudním) a zákon o přestupcích č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o přestupcích), kdy s orgány státní správy a orgány obce se snaží vést občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy, respektovali práva spoluobčanů, nestěžovali plnění úkolů státní správy a nerušili pořádek a občanské soužití.¹⁶

V neposlední řadě jsou to **vládní nařízení**, jež mají regulativní význam pro činnosti služby pořádkové policie, **vyhlášky ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy**, představující (obdobně jako nařízení vlády České republiky) sekundární normativní právní akty, které jsou přijímány na základě výslovného zmocnění v zákoně a k provedení primárních normativních aktů.¹⁷

Specifickou skupinou norem upravujících veřejnopořádkovou činnost tvoří **interní normativní instrukce**. Interní normativní instrukce nejsou pramenem práva, a proto nejsou přímo zařazeny do právních základů. Avšak upravují konkrétní činnosti služby Pořádkové Policie České republiky (dále jen PP ČR) za účelem jejího sjednocení, koordinace apod. Je pro ně charakteristické, že zavazují pouze subjekty veřejnopořádkové činnosti a platí zásadně jen uvnitř daného systému. Vyjadřují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, přičemž mají nejčastěji formu prováděcích směrnic, organizačních řádů, metodických pokynů rozkazů.¹⁸ Touto normativní instrukcí se rozumí Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008, který stanoví zásady pro plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie. Neméně důležitý interní akt řízení je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

Závazných pokynů policejního prezidenta či metodických pokynů a zákonů, kterými se musí policista řídit, existuje mimo výše uvedených celá řada. Zde jsem nastínil pouze ty nejdůležitější.

¹⁶ Česko, Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 35, s. 810-826.

¹⁷ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 30.

¹⁸ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 31.

4 VHLED DO ČINNOSTI ZÁKLADNÍHO ÚTVARU POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY TRHOVÉ SVINY

Zajištění klidu a pořádku je jedním z prioritních úkolů každého demokratického státu. Jedná se o vytvoření příznivého klimatu pro činnost a fungování všech složek, orgánů, organizací a institucí státu, jakož i každodenního života občanů. V systému orgánů odpovědných za plnění úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti má jedno z nejdůležitějších postavení Policie České republiky (dále jen Policie ČR).

Činnost policie, je blíže specifikována zákonem o Policii ČR, kde jsou úkoly, které policie plní taxativně vymezeny. Tyto úkoly jsou stanoveny pro policii jako celek pro všechny složky. Z hlediska potřeby efektivního plnění daných úkolů proto dochází uvnitř policie k jisté dělbě těchto úkolů dle specializace a zaměření či tzv. věcné příslušnosti. V rámci Policie ČR pak působí dvě složky a to kriminální a pořádková policie. Činnosti obou služeb jsou nezastupitelné a vzájemně propojené. Velmi důležitou úlohu v celém systému zaujímá **služba pořádkové policie**, která se zaměřuje na plnění základních činností v rámci dohledu a dozoru, využívá jak preventivních ta represivních opatření a výsledky pak mnohdy představují východiska pro činnost dalších specializovaných organizačních článků. Tvoří základnu pro celou policii, a to i z hlediska počtu jejích příslušníků. Jde o uniformovanou složku, která je široké veřejnosti dobře známa a stojí vždy v první linii při styku s veřejností a řešení těch nejzákladnějších konfliktů a problémů. Tedy jedním z jejích charakteristických rysů je její bezprostřednost, tj. přímý kontakt s osobami. Nejčastějším úkolem je bezesporu zajištění **ochrany veřejného pořádku**.¹⁹

Veřejný pořádek lze charakterizovat jako souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachovávání je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.²⁰

¹⁹ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 1-65.

²⁰ Macek, P., Zámek, D., *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*, 2007. s. 11.

Obsah ochrany veřejného pořádku lze obecně vymezit jako celý komplex politických, právních, sociálně ekonomických a jiných opatření směřující přímo či nepřímo zprostředkovaně k zajištění klidu a pořádku ve společnosti.²¹

Na úseku **dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu** se OO PČR Trhové Sviny řídí Závazným pokynem policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009.

Tento závazný pokyn stanoví postup příslušníků Policie České republiky při plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů, při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, při kontrole dodržování podmínek provozování silniční dopravy a dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek, šetření dopravních nehod a činnosti úseku dopravního inženýrství.²²

Dohled na silniční provoz kromě jiného spočívá i v organizování provádění řízení provozu na pozemních komunikacích, kontrole dodržování povinnosti účastníků silničního provozu a dodržování pravidel provozu na pozemních komunikacích, dohledu nad technickým stavem vozidel a jeho kontrolách přímo v silničním provozu, řízení městského provozu a dodržování právních předpisů.²³

Na úseku **boje s kriminalitou** OO PČR Trhové Sviny odhaluje, objasňuje a dokumentuje trestné činy a přestupky. Zajišťuje jejich pachatele, pátrá po nich, získává poznatky o trestné činnosti, přijímá trestní oznámení, oznámení o přestupcích a provádí další opatření, kterými jsou například zajištění a ohledání místa činu, pátrání po pachatelích a věcech z místa činu.

Na úseku **trestního řízení**, odhaluje a projednává přestupky, při plnění úkolů v trestním řízení postupuje podle trestního zákoníku a Závazného pokynu policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolu v trestním řízení. Provádí vyšetřování u trestných činů, kde lze uložit pachateli trest odnětí svobody do 3 let a je předpoklad, že pachatele bude možno do 14 dnů ode dne řízení postavit před soud (tzv.

²¹ Macek, P., Zámek, D., *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*, 2007. s. 13.

²² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, čl. 1.

²³ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, čl. 3.

zkrácené přípravné řízení). U ostatních trestných činů plní dílčí úkoly dle požadavků kriminální policie a vyšetřování.

Hodnocení plnění úkolů na úseku trestního řízení je prováděno zejména posouzením počtu odhalených a dodatečně objasněných trestných činů, rychlosti a správnosti postupu při jejich šetření, prověřování, kvality a efektivnosti prováděných úkonů, úrovně součinnosti s ostatními orgány činnými v trestním řízení a stavu spokojenosti občanů a orgánů místní samosprávy s plněním těchto úkolů.

Odhaluje a provádí příslušná šetření u přestupků, v rámci tzv. **přestupkového řízení**, přičemž postupuje podle zákona o přestupcích a Závazného pokynu policejního prezidenta č. 211/2011 ze dne 14. prosince 2011, kterým se upravuje postup Policie České republiky v souvislosti s řízením o přestupcích. Policisté postupují tak, aby jednotlivé přestupky byly náležitě objasněny a jejich pachatelé zajištěni. Za tímto účelem zjišťují skutkový stav věci a současně příčiny a podmínky, které páchaní přestupků umožňují. K odstraňování těchto příčin a podmínek a celkovému předcházení a zabraňování páchaní přestupků činí vhodná preventivní opatření.²⁴

Na úseku **ochrany státní hranice** plní úkoly spojené s ilegální migrací, předává cizinecké policii poznatky o pobytu cizinců, podezření na padělané doklady a dále cizinecké policii předává osoby, u kterých bylo v průběhu kontroly zjištěno, že v rámci soudního řízení jim byl vysloven trest vyhoštění, nebo osoby, kterým skončila doba pobytu na našem území.

Na úseku **správních činností** dohlíží nad dodržováním zákonů a dalších obecně závazných právních předpisů zejména na úseku dohledu nad problematikou zbraní, střeliva a výbušnin, kdy oznamuje konkrétní případy příslušnému správnímu orgánu a provádí šetření k osobě žadatele o vydání zbrojního průkazu, dále pak na úseku lesního a vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, boje proti alkoholické a nealkoholické toxikomanií, protipožární opatření atd.

Na úseku **dalších činností**, spolupracuje s orgány obcí při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, spolupůsobí při ochraně veřejného pořádku ve

²⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 211 ze dne 14. prosince 2011, kterým se upravuje postup orgánů Policie České republiky v souvislosti s řízením o přestupcích, čl. 1.

spolupráci s orgány obcí a obecní policií, vyjadřuje se k návrhům obecně závazných vyhlášek, popřípadě jiných opatření obcí k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a na požádání obecní rady se určený zástupce obvodního oddělení zúčastňuje na jejich přípravě. Vedle zmiňované spolupráce s orgány obcí, spolupracuje obvodní oddělení i se státním zastupitelstvím a soudy, které mohou dávat obvodnímu oddělení na rozdíl od jiných orgánů, pokyny k provedení opatření a úkolů nezbytných k objasnění věci popřípadě ke zjištění pachatele.

V současné době se na zajišťování a plnění úkolů v rámci teritoriálního území města Trhové Sviny, podílí celkem 20 policistů, z toho dva jsou zařazení na manažerských místech, a jejich úkolem je řídit a organizovat činnost útvaru. Obvodní oddělení v souvislosti s ochranou života a zdraví osob a majetku spolupracuje rovněž se všemi složkami Integrovaného záchranného systému (Záchrannou službou a Hasičským záchranným sborem). V rámci spolupráce s městskou policií se spolupodílí na dílčích úkolech zajištění dopravy ve městě a zajišťování sportovních a kulturních akcí. Vzhledem k tomu že, město Trhové Sviny leží v příhraniční oblasti, vykonává obvodní oddělení několikrát ročně společné hlídky s policisty z Rakouska, kdy výkon služby je zaměřován na dodržování pravidel silničního provozu ze strany rakouských řidičů a celkového dodržování zákonnosti na našem území.

4.1 Formy činnosti

V souladu s ustanovením čl. 5 Závazného pokynu policejného prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008 o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie, oddělení zabezpečuje plnění úkolů zejména:

- dozorčí službou,
- hlídkovou službou,
- obchůzkovou službou,
- policejními akcemi a jinými bezpečnostními opatřeními,

- procesní službou,
- výkonem spisové služby,
- hláskou službou,
- vedením a vkládáním dat do evidencí a informačních systémů,
- součinností a spoluprací s ostatními službami policie, státními orgány, právníckými a fyzickými osobami.²⁵

OO PČR Trhové Sviny využívá mimo hlídkové služby a recepční služby, všechny ostatní výše zmíněné formy činnosti. Mezi nejdůležitější a zároveň stěžejní patří **služba obchůzková a hlídková**.

4.1.1 Obchůzková služba

Pojem obchůzkové služby je vymezen jako základní, kvalifikovaná a systematická činnost policejního inspektora, vykonávaná na principu územní (okrskové) odpovědnosti s cílem zajištění bezprostřední ochrany veřejného pořádku a boje s trestnou činností na tomto teritoriu.

Jako územní (okrsková) odpovědnost je chápána odpovědnost policejního inspektora za ochranu veřejného pořádku, předcházení a zabraňování páčání trestné činnosti v přiděleném okrsku základního útvaru. Tato služba je tedy vykonávána na určité, teritoriálně vymezené části obvodu, kde pořádková policie působí. Tímto územím je okrsek. Počet jednotlivých okrsků určují vedoucí policejního oddělení. Faktory, které velikost okrsku ovlivňují, jsou zejména správní členění, počet obyvatel, bezpečností situace a počet policejních inspektorů na základním útvaru.

Do každého okrsku jsou přidělováni policejní inspektoři vykonávající obchůzkou službu. Tito policejní inspektoři jsou vybíráni z pracovníků hlídkové služby. V obvodech, kde hlídková služba vykonávána není, jsou noví policejní inspektoři

²⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008 o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie, čl. 5.

přidělování ke zkušeným policistům, aby byl zaručen profesionální výkon obchůzkové služby.

Výkon obchůzkové služby je zaměřen na prevenci, výchovnou a osvětovou činnost, spolupráci se státními orgány, orgány místní samosprávy, právníckými a fyzickými osobami. Výkonem obchůzkové služby je zajišťován každodenní a bezprostřední kontakt s veřejností.

Důležitou podmínkou pro její provádění je dokonalá místí a osobní znalost. Jedná se zejména o znalost:

- a) hranic přiděleného okrsku a celého oddělení,
- b) míst, kde dochází k častému narušování veřejného pořádku a páchaní trestné činnosti, bezpečnostních rizik v území,
- c) míst objektů, kde dochází k soustředění osob dopouštějících se protiprávního jednání (např. úkryty, neobydlené budovy, restaurace, parky),
- d) dalších míst, zejména tržišť, burzovních a prodejních míst (oficiálních i neoficiálních),
- e) dislokace institucí a organizací poskytujících veřejné služby (hasičské sbory, pohotovostní lékařská služba, havarijní a opravárenské služby, orgány místní samosprávy atd.),
- f) zájmových osob z hlediska jejich dřívější nebo současné činnosti (osob trestaných pro spáchanou trestnou činnost, osob podmíněně odsouzených pro trestnou činnost, skupin mládeže dopouštějících se protiprávního jednání apod.), jejich jména, přezdívky, úroveň a způsob života, styky, chování, pracovní zařazení apod.,
- g) osob, které jsou ochotny spolupracovat s policií a poskytují informace o připravované nebo páchané trestné činnosti, informace k narušování veřejného pořádku apod.,

- h) osob, které z titulu své funkce nebo zaměstnání jsou povinny spolupracovat s policií,
- i) osob, po kterých je vyhlášeno mimořádné pátrací opatření a osob s trvalým pobytem v obvodu působnosti, po kterých je vyhlášeno pátrání.²⁶

Podle čl. 8 odst. 5) Závazného pokynu policejního prezidenta ze dne 20. června 2008 o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie, byl policista při výkonu obchůzkové činnosti povinen jednat a postupovat v souladu s principy „community policing“. Tento pojem v podstatě znamenal zapojení veřejnosti do policejní práce a naopak zapojení policistů do každodenního života občanů. V současné době je pojem „community policing“ zrušen, ale fakticky policisté postupují a jednají v rámci tohoto principu (nešlo však o žádnou novinku, jedná se o základní princip četnické či policejní práce, kdy tento princip vychází z policejní činnosti v terénu, bez které není možné řádně plnit bezpečnostní služby a navázání kontaktu s občany, bez kterého nelze budovat poznatkovou základnu). Tento princip je používán všemi vyspělými bezpečnostními sbory a v minulosti byl už mnohokrát odzkoušen a byla ověřena jeho funkčnost. Smyslem tohoto přístupu je spolupráce policie, veřejnosti, samosprávy a místních organizací a institucí. Cílem jejich spolupráce je najít optimální řešení společných problémů v oblasti kriminality a narušování veřejného pořádku a přijímání takových opatření, aby nedocházelo k recidivě takového chování.

Obchůzková činnost policistů má především preventivní charakter. Jedno z kritérií hodnocení práce policisty provádějícího obchůzkovou službu, je například pokles kriminality a přestupků v daném okrsku, počet vypátraných pachatelů těchto činů, popřípadě počet vypátraných odcizených věcí.

4.1.2 Dozorčí služba

Úkolem dozorčí služby je zabezpečit, aby byly informace mezi jednotlivými složkami policie rychle předávány, aby se policisté včas dostavili na místo, kde dochází k páchání trestné činnosti nebo porušování veřejného pořádku a mohlo dojít k rychlé reakci na

²⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008 o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie, čl. 8.

vzniklou bezpečnostní situaci. Zajišťuje také nepřetržitý styk základních útvarů policie se státními orgány, organizacemi a také občany.

Dozorčí služba je vykonávána nepřetržitě nejméně v osmihodinových směnách. Jejím účelem je, aby byla zajištěna akceschopnost útvarů. Tato činnost navazuje na činnost operačního střediska okresního ředitelství Policie ČR.

Při výkonu dozorčí služby policista:

- a) zabezpečuje styk s veřejností, přijímá a zpracovává trestní, přestupková a jiná oznámení, zajišťuje a provádí úkony a nezbytná opatření k odstranění protiprávního stavu,
- b) poskytuje potřebné základní informace občanům, kteří se na něho obrátí s žádostí o pomoc,
- c) odpovídá za řádný chod oddělení v nepřítomnosti vedoucího a jeho zástupce,
- d) vysílá policisty k výkonu hlídkové, obchůzkové nebo jiné služby, provádí instruktáž, kontroluje jejich výstroj, vybavení a výzbroj a udržuje s nimi spojení; po návratu policistů z výkonu hlídkové, obchůzkové nebo jiné služby přebírá hlášení o dosažených výsledcích,
- e) plní úkoly uložené operačním střediskem a dodržuje hláskou službu,
- f) zabezpečuje obsluhu dispečerského zařízení, je-li na oddělení provozován systém centralizované ochrany, a ve spolupráci s operačním střediskem organizuje vyslání hlídky na prověření signálu,
- g) zabezpečuje chod a režim v policejních celách,

- h) plní úkoly při ukládání, vydávání a úschově služebních zbraní, prostředků určených pro výkon služby včetně vedení stanovených evidencí, zabezpečování chodu oddělení a dodržování zásad ochrany utajovaných informací,
- i) musí mít, v součinnosti s ostatními policisty a zaměstnanci policie zařazených na oddělení, přehled o všech osobách, které vstupují nebo se zdržují v objektu oddělení, vyjma případů, kdy provádí jejich příjem recepční služba, se kterou spolupracuje; po pracovní době dbá na zabezpečení oddělení a zodpovídá za to, aby se zde nezdržovaly nepovolané osoby,
- j) využívá informační systém k zaznamenávání nápadu trestné činnosti a k evidenci dokumentů (spisů) pod číslem jednacím a případně vede další stanovené služební pomůcky pro výkon dozorčí služby,
- k) v případě, že se neohlásí policista vyslaný do hlídkové nebo obchůzkové služby po plánovaném ukončení služby, organizuje opatření ke zjištění důvodu neohlášení a vyrozumí operační středisko a vedoucího.²⁷

Z uvedených úkolů dozorčí služby vyplývá, že její činnost musí být zárukou pro včasné, přesné a pohotové rozhodování při řešení vniklých bezpečnostních událostí v daném teritoriu OO PČR Trhové Sviny.

4.2 Metoda prevence a represe v bezpečnostní činnosti základního útvaru Policie České republiky Trhové Sviny

Požadavky společnosti na zvýšení efektivnosti boje Policie České Republiky s trestnou činností a porušováním veřejného pořádku, s konečným cílem zvýšit stupeň ochrany občanů před těmito negativními jevy, musí nutně nacházet svůj odraz ve zkvalitňování metod činnosti na tomto úseku. Proto je nutné metody činnosti bezpečnostních složek

²⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008 o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie, čl. 6.

nadále zdokonalovat, inspirovat se pozitivními zkušenostmi demokratických států a s ohledem na finanční možnosti státního rozpočtu plánovat poskytnutí právních, organizačních a technických prostředků a vybavení policejního sboru.²⁸

Při realizaci systému boje s trestnou činností a porušování veřejného pořádku zaujímá bezesporu významné místo služba Pořádkové Policie ČR (dále jen PP ČR). Její specifikou je různorodost úkolů, které na rozdíl od jiných služeb Policie České republiky, neumožňují využít určité formy specializace. Tato skutečnost se projevuje zejména v podmínkách činnosti základních útvarů služby PP ČR.

Základními metodami činnosti služby PP ČR v uvedené oblasti jsou:

1. preventivně výchovná činnost – **PREVENCE**
2. donucení – **REPRESSE**²⁹

Nejdůležitějším nástrojem boje proti kriminalitě zůstává i v současné době prevence, která je jedním ze systémů sociální regulace.

Prevence kriminality je vedle represe druhou formou kontroly kriminality. Je souborem nejrůznějších aktivit mimotrestního charakteru, orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit růst kriminality nebo docílit jeho zmenšení. Zjednodušeně řečeno jde o vytváření zábran proti páchání trestných činů.

Preventivní činnost Policie ČR je dle **obsahového zaměření** aplikována jako **prevence**:

- a) **sociální** – je nejširší, zaměřená na sociální kriminogenní faktory (prostituce, alkoholismus, jiné toxikomanie, nezaměstnanost, extremistické skupiny, kasina, bezdomovce aj.),
- b) **situační** – zločin chápe jako produkt motivace a příležitosti, je zaměřena na kriminogenní situace, na změnu struktury příležitosti

²⁸ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 49-50.

²⁹ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 40.

(odstraňování kriminogenních situací, omezování příležitostí k páčání trestných činů, zvyšování rizika dopadení pro pachatele),

- c) **viktimologická** – orientuje se na osvětovou a poradenskou činnost (např. jak se mají lidé chovat, aby ochránili sebe a svůj majetek) a na osoby s vysokou mírou viktimnosti (např. důchodci, děti, dívky a ženy).

Dle okruhu adresátů:

- a) **primární prvence** – je adresována všem obyvatelům regionu, bez ohledu na stupeň jeho kriminálního ohrožení,
- b) **sekundární prvence** – je orientována na potenciální pachatele (např. rizikové skupiny mládeže, alkoholiky, narkomany aj.), potenciální oběti (přestárlí občané, děti aj.) a kriminogenní situace (nádražní haly, místa, kde se koncentrují kriminální živly aj.),
- c) **terciární prvence** – je zaměřena na předcházení kriminální recidivě konkrétního pachatele a předcházení viktimologické recidivě konkrétní oběti.³⁰

Preventivní činnost OO PČR Trhové Sviny je hlavním strategickým směrem boje proti kriminalitě a narušování veřejného pořádku. Preventivní činnost je vykonávána na základě a v mezích zákona, popřípadě se řídí závaznými pokyny či interními předpisy.

Obvodní oddělení přijímá opatření k předcházení a zamezování páčání trestné činnosti a porušování veřejného pořádku. Podílí se na organizaci, koordinaci popřípadě řízení preventivních opatření, které jsou uskutečňovány jinými subjekty.

Na druhé straně se v naší společnosti stále vyskytují osoby, které nechtějí dobrovolně dodržovat právní normy. Proto je i přes prioritu prevence stále nezbytné státní donucení. Jedním ze subjektů realizující státní donucení je i Policie České Republiky, včetně jejich služeb, tedy i služby PP ČR.

³⁰ Svatoš, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009. s. 37-38.

Na rozdíl od prevence musí být represivní opatření striktně vymezeno zákonem, neboť představují výrazné zásahy do práv a svobod občanů. Takové zásahy lze provést pouze a jen na základě zákona. Úprava formou interního předpisu (rozkazem, metodickým pokynem apod.) je z hlediska koncipování právního státu a priorit vyloučena.³¹

Metoda donucení je v činnosti služby PP ČR uplatňována především cestou realizace konkrétních represivních opatření či prostředků, které je možné rozdělit do dvou skupin:

1. opatření (prostředky) právního charakteru,

2. technické prostředky.

Ad1) podle druhu právních norem, které je vymezují, členíme opatření (prostředky) právního charakteru na:

- a) **trestně procesní opatření** – jsou upraveny trestním řádem a v těchto případech vystupují policejní orgány služby PP ČR jako orgány činné v trestním řízení,
- b) **správní opatření** – definují normy správního resp. policejního práva. Především zákon o Polici České republiky.

Ad2) Technickými prostředky v oblasti represe rozumíme hlavně donucovací prostředky a zbraň.

Z hlediska vlastního způsobu použití rozlišujeme **donucení**:

1. přímé – zpravidla bezprostředně směřuje k zabránění páčání další trestné činnosti, porušování veřejného pořádku, ohrožování života a zdraví občanů apod., a je vedeno proti osobě, která způsobila ohrožení nebo porušení zákonem chráněný zájem.

³¹ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 61.

Typickým znakem přímého donucení je časté použití fyzického násilí. Jako příklad opatření přímého donucení je možné uvést oprávnění podle zákona o Policii České republiky, zajištění osoby (§ 26), použití donucovacích prostředků (§ 52) aj.

2. nepřímé – jeho cílem není zabránit porušování či ohrožování zájmů chráněných zákonem, ale představuje sankci za skutek, který byl již spáchán. Příkladem nepřímého donucení je uložení pořádkové pokuty podle trestního řádu, nebo uložení sankce za správní delikt. Použití donucení není samoučelné, ale jeho smyslem je zabránit ohrožování, či porušování chráněných zájmů, s cílem obnovit právní stav.³²

Policista je oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.³³ Před použitím donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě použití prostředku k zabránění odjezdu vozidla. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nesnese odkladu.³⁴

Policista je oprávněn použít donucovací prostředek, který umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.³⁵

Policisté OO PČR Trhové Sviny na základě § 52 zákona o Policii České republiky, využívají následující donucovací prostředky:

- hmaty, chvaty údery a kopy,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- obušek a jiný úderný prostředek,

³² Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (obecná část)*. Praha, 2002. s. 62-63.

³³ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

³⁴ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

³⁵ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

- prostředek k zabránění odjezdu vozidla (například tzv. „botičku“),
- úder střelnou zbraní,
- hrozba namířenou střelnou zbraní,
- varovný výstřel,
- pouta.³⁶

Prevence (preventivně výchovná činnost) a represe (donucení) jak již bylo řečeno, představují základní metody policejné bezpečnostní činnosti. Hlavní důraz je kladen na prevenci, přičemž represí uplatňují příslušné policejné bezpečnostní orgány až po vyčerpání všech možných preventivních opatření. Jde o princip jednoty prevence a represe, který jednoznačně akcentuje požadavek realizovat obě metody činnosti v úzké korelaci. V uvedené jednotě prevence a represe je však represí vymezena pouze podpůrná role. Bylo by ovšem chybou popírat smysl a poslání donucovací stránky policejné bezpečnostní činnosti. Přesto je však zásadní, aby prostředků donucení bylo užito jen v krajních případech, kdy jiné nestačí a k represivnímu postihu je třeba sahat, pokud je účinný a účelný. Navíc samotná represe není k postupné eliminaci zločinnosti dostačující. Proto preventivní složka nabývá stále většího významu.³⁷

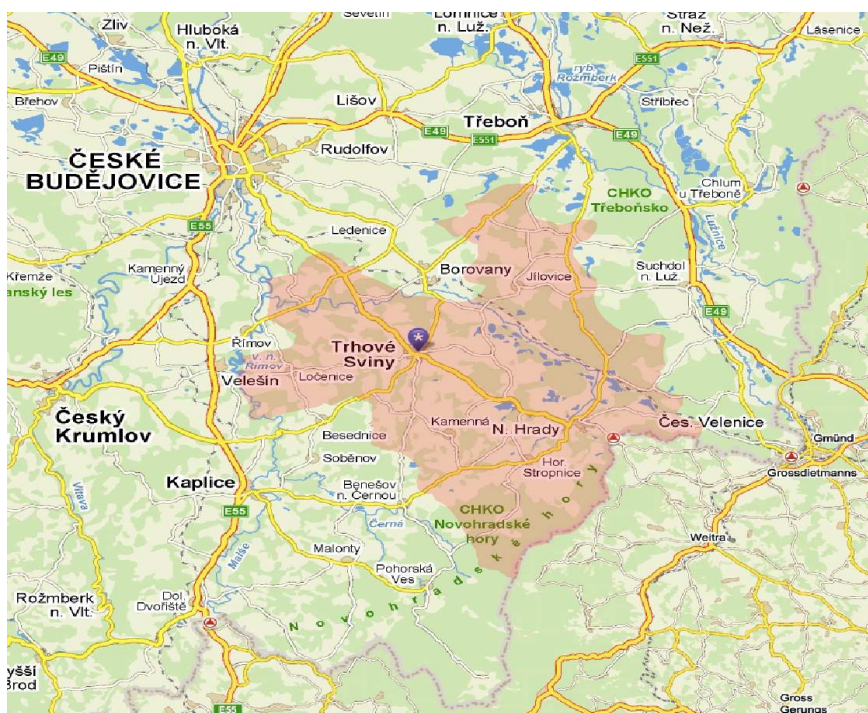
³⁶ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

³⁷ Macek, P., Filák, A., *Základy teorie policejné bezpečnostní činnosti*. Praha, Police history, 2004. s. 68.

5 CHARAKTERISTIKA A SPECIFIKA TERITORIÁLNÍHO ÚZEMÍ MĚSTA TRHOVÉ SVINY

OO PČR Trhové Sviny v rámci Územního obvodu České Budějovice zabezpečuje a odpovídá za plnění úkolů uložených policií ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na území o rozloze 435 km² se 17 019 obyvateli. Ve služebním obvodu jsou dvě města a to Trhové Sviny a Nové Hrady, kdy v Trhových Svinech sídlí Městský úřad obce s rozšířenou působností. Obvodní oddělení dále spolupracuje s 12 menšími obecními úřady (Strážkovice, Komářice, Střížov, Trhové Sviny, Čížkrajice, Horní Stropnice, Hranice, Jílovce, Kamenná, Ločenice, Mladošovice, Nové Hrady, Olešnice, Ostrolovský Újezd, Petříkov, Slavče, Svatý Jan nad Malší, Žár). Se všemi městskými i obecními úřady jsou uzavřeny tzv. „koordináční dohody“, které stanovují a vyjmenovávají kompetence, popřípadě jakým dílem se městský úřad potažmo obce podílejí na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Obrázek 1: Mapa služebního obvodu OO PČR Trhové Sviny

Zdroj: vlastní zpracování

Služební obvod OO PČR v Trhových Svinech, jak již bylo řečeno, je nejrozsáhlejší území v rámci Územního obvodu (bývalý okres) České Budějovice. Jižní část OO PČR v Trhových Svinech obepíná na jižní straně státní hranice s Rakouskem, severní část pak končí téměř před Českými Budějovicemi. Sousedními okresy jsou, na jižní straně okres Český Krumlov a na severní straně okres Jindřichův Hradec. Jedná se o obvod spíše zemědělského charakteru. Do služebního obvodu spadá i několik rekreačních oblastí a to v Novohradských Horách a dále pak v povodí řeky Stropnice (např. Oblast Želízkům Mlýn, Pašínovice, Střížov). Z výše uvedeného charakteru území pak vyplývají i formy a druhy páchané trestné činnosti. Převažuje zde majetková trestná činnost páchaná formou vloupání a krádeže prosté.

Samotné město Trhové Sviny se nachází v nejnižnější části Jihočeského kraje, v bývalém okrese České Budějovice, 19 km jihovýchodně od Českých Budějovic na soutoku Farského a Trhosvinenského potoka. Katastrální území má rozlohu 5 280 ha, K 1. 1. 2011 bylo v Trhových Svinech registrováno 4 974 obyvatel.³⁸ Město Trhové Sviny se skládá ze čtrnácti místních částí, kterými jsou: Březí, Bukvice, Čerejov, Hrádek, Jedovary, Něchov, Nežetice, Otěvěk, Pěčín, Rankov, Todně, Třebíčko, Veselka a Rejta.

Centrum města Trhové Sviny tvoří historické náměstí s přilehlými ulicemi lemovanými rovněž převážně historickou zástavbou. Na náměstí má sídlo městský úřad ve velmi pěkné a historicky dochované budově radnice. Okrajové čtvrti jsou zastavěny panelovými domy a rozsáhlými zástavbami nových rodinných domků.

V centru je umístěno nejvíce restaurací a zábavných podniků. Z bezpečnostního hlediska jde o rizikovější objekty, zvláště podniky s 24 hodinovou otevírací dobou a vybavenými výherními automaty, neboť se v nich soustřeďují i osoby s kriminální minulostí. V kombinaci s užíváním alkoholu pak vzniká riziko fyzického napadení mezi návštěvníky navzájem či napadení personálu. V centru sídlí rovněž velké množství obchodů nabízejících široký sortiment od potravin, až po obchody se zlatem, šperky a jinými cennostmi.

³⁸ Počet obyvatel v obcích Jihočeského kraje k 1. 1. 2011 [online]. Český statistický úřad, [cit. 2012-02-22]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_jihoceskeho_kraje

V těsné blízkosti náměstí je umístěno autobusové nádraží, které má rovněž svá riziková specifika. Pohybují se zde zejména mladí lidé, kteří páchají i drobnou trestnou činnost v podobě vandalismu, fyzického napadání, sprejerství apod. Jde také o jednu z lokalit, kde se zdržují v prostorách čekárny osoby užívající omamné a psychotropní látky. Další takovéto lokality jsou, pietní park za kostelem Nanebevzetí panny Marie, v okolí středního odborného učiliště a kulturního domu a na lavičkách za památníkem na samotném náměstí.

Ve městě Trhové Sviny se nacházejí dvě mateřské školky, základní škola, zvláštní škola, střední odborná škola, střední odborné učiliště s internátem a gymnázium. Z této skutečnosti je zřejmé, že se ve městě vyskytuje větší množství dětí a mládeže, kteří ve městě žijí trvale, přechodně nebo jenom dojíždějí. Z tohoto důvodu je tedy registrována i trestná činnost dětí a mládeže.

V současné době probíhá v lokalitě zvané „za pilou“ příprava pro výstavbu nového bytového komplexu o 156 bytech. Od počátku této výstavby panuje mezi místními obyvateli značné napětí, kdy podle některých „zaručených“ zpráv, mají tyto byty sloužit pro nepřizpůsobivé občany převážně romské národnosti. Dle vyjádření developerské firmy však jde o klasické bytové domy s vybudovanou vlastní infrastrukturou a připojeným wellness zařízením.

Obvodní oddělení má sídlo bezprostředně vedle městského úřadu, kde současně sídlí i městská policie. Toto umístění zaručuje bezproblémovou spolupráci, při případné koordinaci řešení otázek spojených s narušením veřejného pořádku, popřípadě s jinými problémy, které spadají do kompetence obvodního oddělení.

Obdobná struktura rizik je i v Nových Hradech a větších obcích jako je Horní Stropnice, Olečnice či Jílovice. Na celém území se nachází mnoho rekreačních objektů – chat a chalup, které jsou rovněž častým cílem nezákonné činnosti pachatelů.

OO PČR Trhové Sviny má charakter tzv. venkovského útvaru a s tím je spojena i problematika tohoto obvodu. Jedním z nich je nelegální těžba dřevní hmoty. Jsou zde velmi rozsáhlé lesní porosty, jak soukromé tak státní, a s tím spojené i hospodaření s nimi. Vedle nájezdů tzv. černých těžařů, kteří většinou kácí několik stromů pro vlastní potřebu, je poměrně rozšířeným nešvarem plošné vytěžení dřevní hmoty legální firmou

na sousedním pozemku vedle těžby povolené. Zde je pak složité prokazování úmyslu a postavení strůjce této činnosti k odpovědnosti za nezákonné jednání před soud.

Dalším velmi odlišným specifikem tohoto služebního obvodu je to, že se na území nachází ložiska „vltavínů“. Historicky se bezpečnostní složky této oblasti s nelegální činností tzv. „zlatokopů“ či „hledáčů“ potýkají velmi dlouho. Nejdříve šlo pouze o tzv. hledače, kteří sbírali vltavíny po orbách či jiných zemních pracích, později začali odkrývat ložiska sami, kopáním jam, pomocí základního vybavení jakým byly krompáče a lopaty. S rozvojem moderní mechanizace začali tyto ložiska „těžit“ s užitím těžkých strojů – bagrů a přeplachování zeminy a sedimentů pomocí přenosných motorových čerpadel. Samotné vytěžení vltavínů je těžko postižitelné, neboť tato problematika není legislativně upravena. Vltavín totiž není nerost ani drahokam. Pro jeho ohodnocení lze využít pouze oficiální tržní hodnotu za gram, což se však může rozcházet s tržní hodnotou nelegální. Při nelegální těžbě zároveň dochází k poškozování zemědělských ploch a lesních porostů, ničení a ohrožování životního prostředí. Zde policie nachází určité možnosti jak pachatele postihnout. Důležité pro řízení je však zadržení na místě nelegální těžby.

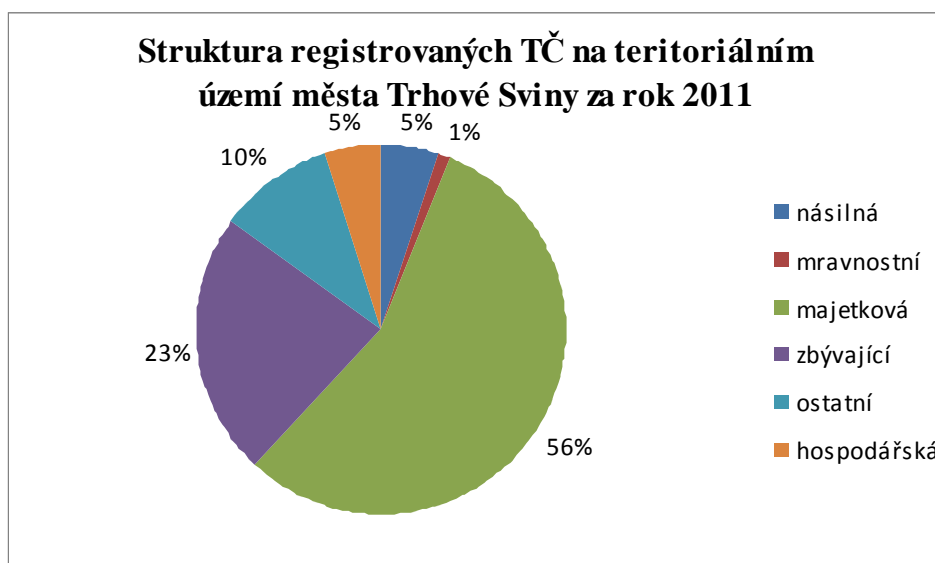
Na teritoriálním území města Trhové Sviny, v návaznosti na strukturu území, která je převážně zemědělského a rekreačního charakteru, tedy dochází především k majetkové trestné činnosti. A to zejména krádeže prosté a krádeže vloupáním. Při krádeži vloupáním jsou hlavním cílem rekreační a zemědělské objekty, dále pak v poslední době narůstající krádeže pohonných hmot ze zemědělských strojů. Z násilné trestné činnosti dochází nejčastěji ke rvačkám a úmyslnému ublížení na zdraví. U hospodářské kriminality jsou nejvíce zastoupeny podvod a zpronevěra. Z ostatní kriminality jde zejména o trestný čin zanedbání povinné výživy. V souvislosti s dopravou jde o nedbalostní trestné činy ublížení na zdraví, kdy každým rokem je trestně stíháno kolem 15 - 20 řidičů a trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky (alkohol) do 10 řidičů.

Počet spáchaných trestných činů na teritoriálním území města Trhové Sviny má od roku 2005 klesající tendenci. Jedním z hlavních důvodů poklesu kriminality je především kvalitní preventivní činnost OO PČR Trhové Sviny.

Co se týká celkové objasněnosti kriminality na území města Trhové Sviny, drží se již několik let na stejné úrovni cca 50 %. Objasněnost kriminality znamená, u kolika trestných činů byl zjištěn pachatel, tzn. kolik osob je trestně stíháno, neboli v kolika případech bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, kolik osob bylo obviněno z konkrétního trestného činu (platí pro standardní trestní řízení). Dále kolika osobám bylo sděleno podezření ze spáchání určitého trestného činu (platí pro zkrácené přípravné řízení).³⁹

Celkově bylo na území města Trhové Sviny zjištěno 270 případů páchaní trestné činnosti, z toho objasněno bylo 155 trestných činů. Objasněnost se u jednotlivých trestných činů se liší v návaznosti na druh páchané trestné činnosti. Celková objasněnost za rok 2011 činí 57,41 %.

Graf 1: Struktura registrovaných trestných činů na teritoriálním území města Trhové Sviny za rok 2011

Zdroj: OO PČR Trhové Sviny

³⁹ Svatoš, R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice, 2009. s. 32.

Tabulka 1: Objasněnost jednotlivých trestných činů za rok 2011

Název TČ	Počet případů celkem	Počet objasněných případů celkem	objasněnost v %
Násilné TČ	13	11	84,62
Mravnostní TČ	3	3	100
Majetkové TČ	151	52	34,44
Zbývající TČ	61	58	95,08
Ostatní TČ	28	20	71,43
Hospodářská TČ	14	11	78,57
	270	155	57,41

Zdroj: OO PČR Trhové Sviny

Z přestupkové problematiky OO PČR Trhové Sviny řeší nejčastěji přestupky proti občanskému soužití dle § 49 zákona o přestupcích, a přestupky proti majetku dle § 50 téhož zákona.

5.1 Spolupráce s dalšími subjekty

Aby byla činnost OO PČR Trhové Sviny při ochraně veřejného pořádku dostatečně efektivní, je nezbytná spolupráce či součinnost s ostatními subjekty, které se podílejí na ochraně veřejného pořádku, majetku, práv a oprávněných zájmů fyzických a právnických osob. Mezi tyto subjekty řadíme jak služby v rámci Policie ČR, z nichž nejdůležitějšími jsou Služba kriminální policie a vyšetřování a Služba dopravní policie, tak ostatní bezpečnostní orgány jako jsou městská policie (obecní policie), Vojenská policie, Celní správa apod., popřípadě soukromé bezpečnostní služby. Nejvýznamnějším subjektem nebezpečnostního charakteru je městský úřad (obecní úřad).

Obsahem součinnosti při zabezpečování ochrany veřejného pořádku je společná, organizovaná a plánovaná činnost služby pořádkové policie a ostatních policejních a bezpečnostních složek, které jsou zaměřeny na upevňování ochrany

veřejného pořádku a zintenzivnění boje s jeho narušiteli a objasňování páchané trestné činnosti s cílem „dohnat“ pachatele této nezákonné činnosti k zodpovědnosti. Zaměřují se na vytváření příznivých podmínek pro praktickou aplikaci právních norem, provádění preventivních opatření k odstraňování podmínek a příčin vedoucích k narušování veřejného pořádku k páchání trestné činnosti, výchově občanů.⁴⁰

Součinností rozumíme sladění různých opatření na určitém teritoriu, v určitém čase za účelem dosažení společného cíle. Subjekty jsou plně samostatné a nejsou si vzájemně podřízené. Součinnost mezi subjekty je vytvářena na základě právních norem, které upravují vztahy mezi těmito subjekty. Jako příklad můžeme uvést součinnost mezi Obecní policií a Policií ČR. V tomto případě se jedná o zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii (dále jen zákon o obecní policii), zákon o Policii ČR, zákon č. 128/2000 Sb., o bcích (dále jen zákon o obcích).

Kvalitně prováděná spolupráce má určitá kritéria, podle kterých se konkrétní subjekty řídí. Tyto kritéria zaručují rychlost a záruky splnění společného úsilí. Mezi tyto patří kvalitní plánování a vypracování společně přijatých opatření, stanovení cílů a způsobu plnění úkolů, provádění vzájemných rozborů stavu, dynamiky a struktury veřejného pořádku a celkové bezpečnostní situace na daném teritoriu. Konečným kritériem je kontrola, její vyhodnocení a případné přijetí dalších opatření.⁴¹ Uvedená kritéria ve své podstatě nemohou zaručit bezchybnou spolupráci mezi výše uvedenými orgány, ale alespoň existuje předloha, podle které se budou zainteresované orgány řídit a podle které mohou odstranit případně vzniklé nedostatky.

5.1.1 Spolupráce s městskou policií

Městskou policii zřizuje a ruší obecní zastupitelstvo, na základě obecně závazné vyhlášky. Činnost městské policie je zaměřená především na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, která je dána místními podmínkami. Součinnost probíhá především mezi velitelem Městské policie Trhové Sviny, starostou obce a velitelem OO PČR Trhové Sviny, kteří provádějí vzájemné porady, kde se vyjadřují k obecně závazným vyhláškám. Na základě svých poznatků o bezpečnostní situaci města, doporučují a navrhují orgánům obce přijetí opatření k zabezpečení místních

⁴⁰ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (zvláštní část)*. Praha: Policie history, 2003. str. 89.

⁴¹ Macek, P., Filák, A., *Pořádková činnost policie (zvláštní část)*. Praha: Policie history, 2003. str. 93.

záležitostí veřejného pořádku. Zároveň se navzájem informují o okolnostech, které mohou ohrozit veřejný pořádek jako jsou například pořádání letních diskoték a různých hudebních festivalů na Trhosvinensku. Pořádání těchto akcí, znamená i zvýšení rizika páchání trestné činnosti. Nejčastějšími případy jsou odcizení odložených věcí v osobních automobilech, nebo šatnách, okrádání osob přímo na zmiňovaných kulturních akcích, případně dochází k výtržnostem ve formě rvaček s ostatními návštěvníky ale i s nezúčastněnými osobami. Na základě těchto informací tvoří obecní policie s obvodním oddělením pořádkové jednotky. Jejich úkolem je zajistit bezproblémový a nerušený chod těchto kulturních akcí. Jednotlivé pořádkové jednotky jsou pod individuálním velením. Velitelé těchto pořádkových jednotek se případně domlouvají na dalších postupech. Vzhledem k početnímu stavu a vybavenosti, působí obecní policie spíše jako podpůrná jednotka. Za účelem preventivní a výchovné činnosti provádí OO PČR Trhové Sviny po dohodě s Obecní policií návštěvy ve zdejších školských zařízeních. Obsahem a účelem těchto informativních schůzek, je osvětlit činnost OO PČR Trhové Sviny, jak se zachovat, potažmo kam a na koho se obrátit v krizových situacích, dále se zde probírá drogová problematika a v neposlední řadě i dopravní výchova.

5.1.2 Spolupráce s obecními úřady

Orgány obcí jsou v rámci spolupráce pro službu pořádkové policie každodenním partnerem. Dle ustanovení § 16 zákona o Policii České republiky, může útvar policie určený policejním prezidentem uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí nebo městskou částí hlavního města Prahy za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Účelem tohoto ustanovení je, zkoordinovat činnost Policie ČR v oblasti veřejného pořádku s výkonem samostatné působnosti obcí v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku. Smyslem je, aby bylo více policistů v přímém výkonu, zejména v rámci veřejnopořádkové činnosti a dále aby samospráva disponovala efektivním prostředkem, jak identifikovat a specifikovat problémové oblasti, na kterých je potřeba intenzivněji s Obvodním oddělením Policie České republiky spolupracovat.

V rámci vztahů spolupráce s orgány obcí je činnost služby pořádkové policie uskutečňována v následujících formách:

- vzájemná výměna informací, poznatků a zkušeností z realizace preventivních opatření,
- společná analýza a hodnocení příčin a podmínek trestné činnosti, zkoumání osobnosti recidivistů a osob, jejichž chování vyvolává oprávněné obavy, že se mohou zabývat trestnou nebo jinou protiprávní činností, společný postup při resocializaci těchto osob,
- společné plánování preventivních opatření,
- provedení některých preventivních opatření společnými silami.⁴²

Obsahem koordinační dohody jsou zejména:

- formy a nástroje nepřetržité koordinace obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci,
- úkoly obce a útvaru policie v oblasti předcházení protiprávním jednáním porušujícím pořádek v obci,
- úkoly obce a útvaru policie při porušení veřejného pořádku v obci,
- podíl obce a útvaru policie na zajištění plnění úkolů,
- formy a nástroje hodnocení plnění úkolů a odstraňování případných zjištěných nedostatků,
- dobu, na kterou je uzavírána,

⁴² MACEK, P. *Pořádková činnost policie* : obecná část. 2., upr. vyd. Praha : Police history, 2008. s. 54.

- poskytování finančních prostředků.⁴³

Spolupráce s městským úřadem Trhové Sviny probíhá prostřednictvím velitele Městské policie a velitel OO PČR Trhové Sviny. Spolupráce mezi městským úřadem a obvodním oddělením Trhové Sviny probíhá zasíláním oznámení o přestupku na přestupkovou komisi po provedeném šetření na obvodním oddělení. Zasílání žádostí o pozastavení řidičského oprávnění řidiče, který řídil pod vlivem alkoholu a dále zasílání žádostí na další odbory, které OO PČR Trhové Sviny potřebuje k provádění šetření a objasnění přestupků nebo trestných činů. Především se jedná o správní odbor, který vykonává státní správu na úseku projednávání přestupků proti občanskému soužití, proti majetku, proti veřejnému pořádku, přestupků na úseku občanských průkazů, na úseku zbraní a střeliva atd. Dále vymáhá pokuty o náhradu nákladů řízení o přestupcích, které projednal, vypracovává posudky o pověsti občana a zprávy o přestupkových řízeních vedených proti občanovi pro státní orgány. Obvodní oddělení dále spolupracuje s Odborem dopravy a silničního hospodářství, který spravuje a udržuje místní pozemní komunikace. Police zde, na základě svých poznatků, například doporučuje jakým způsobem a kam umístit dopravní značení, jak konstruovat světelnou či obyčejnou křižovatku.

Jako příklad spolupráce mezi OO PČR Trhové Sviny a obecními úřady bych zde uvedl spolupráci s obcí Světví. Tato obec byla v minulosti hodnocena jako nejproblémovější v obvodu Trhové Sviny. Policejní výjezdy do obce byly donedávna každodenní náplní policistů z OO PČR Trhové Sviny. Jednalo se převážně o přestupky proti občanskému soužití a krádeže. Této situaci napomáhala i skutečnost, že většina místních lidí se do obce přistěhovala za prací z různých částí republiky na základě požadavku zdejšího zemědělského statku. Pospolitosť, komunikace a soudržnost místních obyvatel prakticky neexistovala, ne vždy proto bylo soužití místních občanů ideální. V obci Světví není předpoklad, že by zde docházelo k páchání závažných trestných činů, ale jde například o již zmíněné krádeže například zemědělských nebo lesnických strojů. Tomu napomáhá i fakt, že obec je průjezdná a pachatelé tak mohou stroje bez větších potíží a bez povšimnutí místních obyvatel odvézt. Na základě zmíněných skutečností vznikla spolupráce mezi členy osadního výboru obce Světví v čele s panem Ing. Václavem Příbylem a místním OO PČR Trhové Sviny zastoupené

⁴³ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

zástupcem velitele Mgr. npor. Janem Novým. Prvním opatřením, na kterém se dohodly obě zainteresované strany, bylo zavedení kamerového systému v obci. Policisté na místním oddělení zastávají názor, že kdo nepáchá trestnou činnost, nemusí se logicky ničeho bát. Ze zařízení se dají například získávat zpětně informace pro případné prošetřování trestné činnosti. Další opatření spočívá v přidělení konkrétního policisty z OO PČR Trhové Sviny, na kterého se mohou lidé ze Světví obracet. To, že je dnes obec Světví klidnou, a co se týče spolupráce s místním oddělením ukázkovou obcí je zásluha obou zúčastněných stran. Ideálním stavem pro OO PČR Trhové Sviny by byla stejná, intenzivní a efektivní spolupráce se všemi obcemi potažmo městy, které spadají do její působnosti. K tomu je zapotřebí, aby zástupci jednotlivých obcí a měst vyvinuli větší iniciativu, protože daleko lépe se spolupracuje s někým, kdo se sám dobrovolně, aktivně zapojuje a snaží se danou situaci řešit, než-li s tím, kdo jen klade požadavky. Ale je to otázka vůdčí osobnosti, která spolupráci začne a přesvědčí ostatní k aktivnímu zapojení.⁴⁴

5.1.3 Spolupráce se službou kriminální policie a vyšetřování

Na úseku odhalování trestné činnosti má OO PČR Trhové Sviny velmi těsné součinnostní vztahy se službou kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV). Jedná se především o odhalování trestné činnosti, dokumentace místa činu, používáním operativně pátracích prostředků, které SKPV používá k odhalení pachatelů trestné činnosti. Součinnost se SKPV je upravena v podobě metodických pokynů vydaných policejním prezidiem a rozpracována na místní podmínky v podobě rozkazu ředitele Krajského ředitelství Policie České republiky. V nich je upravena formální stránka součinnosti, jakým způsobem tyto dvě složky spolupracují, formy dorozumívání, případně předkládají návrhy pro zlepšení. Důležitým faktorem pro zajištění kvalitní součinnosti jsou pravidelné porady vedoucích obou služeb, jak na úrovni řídicí, tak i na úrovni výkonné. V přímém výkonu pak nejčastěji spolupracují policisté zařazení na SKPV se specializací na různou problematiku trestné činnosti s policisty zařazenými na OO PČR Trhové Sviny v tzv. **dokumentační skupině**. Úkolem dokumentační skupiny je odhalování a prověřování závažnější kriminální činnosti, která je zadokumentována na obvodním oddělení. Pouze kvalitní spolupráce obou těchto složek je základem pro odhalování a následné objasnění co nejvíce trestných činů.

⁴⁴ SVÍTILOVÁ, Hana. Z problémové osady udělali ukázkovou obec. *Českobudějovický deník*. 2011, č. 231, s. 2.

Jako příklad kdy je vyžadována velmi úzká spolupráce obou složek je poskytování tzv. krátkodobé ochrany, jež je upravena v § 50 zákona o Policii ČR. Jde o poskytování ochrany ohrožené osobě, kdy hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí. Pracovníci SKPV v tomto případě provádějí převážně poradensko-preventivní činnost, policisté OO PČR Trhové Sviny pak případné fyzické střežení. Formy krátkodobé ochrany jsou:

- fyzická ochrana,
- dočasná změna pobytu osob,
- použití zabezpečovací techniky,
- poradensko-preventivní činnost.⁴⁵

Spolupráce obou těchto složek je upravena v různých interních závazných aktech a v ideálním stavu by se měly vzájemně doplňovat a podporovat, neboť jejich specifikace a specializace k tomu přímo vybízí a je to i očekáváno.

5.1.4 Spolupráce se službou dopravní policie

OO PČR Trhové Sviny spolupracuje na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu se Službou dopravní policie. Tato součinnost probíhá formou organizování společných dopravně bezpečnostních akcí, či velením samostatných hlídek k plnění úkolů zaměřených zejména na odhalování přestupků páchaných řidiči motorových vozidel, dále na pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách a v neposlední řadě i na samotné odhalování trestné činnosti. V tomto případě jde rovněž o specializovanou složku policie, která má svou činnost zaměřenou pouze na dopravu a problematiku s ní spojenou. K jejich vybavení patří technické zařízení, např. radary na měření rychlosti, mobilní váhy na vážení těžké nákladní techniky apod. V těchto oblastech je pak ze strany základních útvarů jakou jsou obvodní oddělení, vyžadována spolupráce, zejména

⁴⁵ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

kdy je třeba eliminovat porušování předpisu v dopravě v určitých lokalitách služebního obvodu.

Důležitou součástí spolupráce dopravní a pořádkové policie je také šetření dopravních nehod, kdy v rámci Územního odboru České Budějovice je interním aktem řízení upraveno, které dopravní nehody šetří oddělení dopravních nehod, a které v rámci své kompetence může zpracovat a vyřídit OO PČR Trhové Sviny.

6 PRIMÁRNÍ DATA – VLASTNÍ VÝZKUM A JEHO VYHODNOCENÍ

Nejvhodnější a zároveň nejpoužívanější metodou sběru dat je dotazníkové šetření. V rámci této práce byla pro provedení výzkumu použita metoda dotazování v terénu prostřednictvím dotazníku. Dotazník byl sestaven na základě skutečností zjištěných ze sekundárních zdrojů. Před zahájením samotného výzkumu, byl proveden pilotní výzkum na náhodně vybraném vzorku respondentů, jehož účelem bylo odstranit případné nedostatky, jenž by se mohly při prvotním sestavení dotazníku vyskytnout. V rámci provedení pilotního výzkumu byly některé otázky v dotazníku upraveny, tak aby byly pro respondenta srozumitelné a pochopitelné.

Na začátku samotného dotazníku je vhodné uvést úvodní slovo tazatele spolu s jeho představením a účel, popřípadě důvod provádění dotazníkového šetření. Dále následují otázky samotné. Otázky, které slouží k charakteristice respondenta, jako je např. věk, pohlaví apod., mohou být pro respondenta citlivé, a z tohoto důvodu je vhodnější umístit tyto otázky na samý konec dotazníku. Hrozilo by riziko, že umístění těchto otázek na začátek dotazníku by respondenta odradilo a od vyplnění by ustoupil. Jestli-že, ale dotazovaný „najde“ otázky na samém konci dotazníku, pravděpodobnost jeho odstoupení od vyplnění se výrazně snižuje. Velké množství otázek v dotazníku opět zvyšuje riziko odstoupení od vyplnění dotazníku.

Pro zlepšení orientace a vyhodnocování dotazníků je praktické každý dotazník očíslovat vzestupně. Očíslování nám umožňuje vyhledání případných chyb, potažmo ověření si některých informací. Otázky by měly být sestaveny tak, aby respondent po bezprostředním přečtení věděl, jak má daný dotazník vyplňovat.

Pro dotazníkové šetření je možné využít několik typů otázek (otevřených, uzavřených, dichotomických, výběrových, s možností vyjádření vlastního názoru, se škálováním atd.). Důležité je, aby dotazník na respondenta nepůsobil složitě, ale spíše jednoduše a aby respondent nenabyl dojmu, že vyplnění bude náročné a zdlouhavé. Taktéž by měli být otázky jednoduché pro samotného tazatele, který bude provádět vyhodnocení. S vyhodnocením souvisí samotné kódování (zaznamenávání odpovědí z dotazníků). Kódování by mělo být pro tazatele nenáročné proto je vhodné kódování provádět pomocí počítačových programů, které práci značně usnadňují a umožňují

grafické zpracování provedeného výzkumu. Aby šetření mělo vypovídající hodnotu, vyhodnocují se kompletně vyplněné dotazníky. Okomentování výsledků (grafů) provedeného šetření, usnadní čtenáři pochopení dané problematiky.

6.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření proběhlo na území spadající pod „obvod“ OO PČR Trhové Sviny v prosinci roku 2011 a lednu roku 2012. Prostřednictvím dotazníků bylo osloveno celkem 250 respondentů. Celkově bylo vráceno 170 kompletně vyplněných dotazníků.

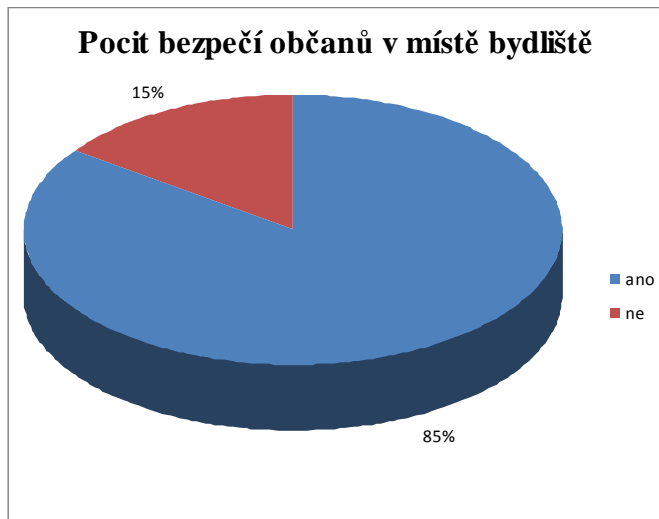
Snahou šetření bylo zjistit, zda jsou občané Trhosvinenského regionu dostatečně informováni o práci OO PČR Trhové Sviny, dále míru důvěry v místní oddělení a pocitu bezpečí obyvatel žijících na území Trhosvinenska.

Dotazník obsahoval celkem 14 otázek, 3 z nich byly otázky otevřené, 3 byly zvoleny jako otázky dichotomické, převážnou většinu tvořily otázky uzavřené, respondent měl prostor pro vlastní vyjádření, nebo mu byla nabídnuta odpověď. Odpovědi byly se zaznamenávány zakřížkováním zvolené nabídky přímo v dotazníku.

Pro následující grafický přehled, který poskytuje ucelené informace o výsledcích dotazníkového šetření v terénu, byly vybrány otázky, které odpovídají na stanové hypotézy a směřují k vytyčenému cíli bakalářské práce.

Otázka č. 2: Cítíte se ve Vašem bydlišti bezpečně?

Graf 2: Pocit bezpečí občanů v místě bydliště

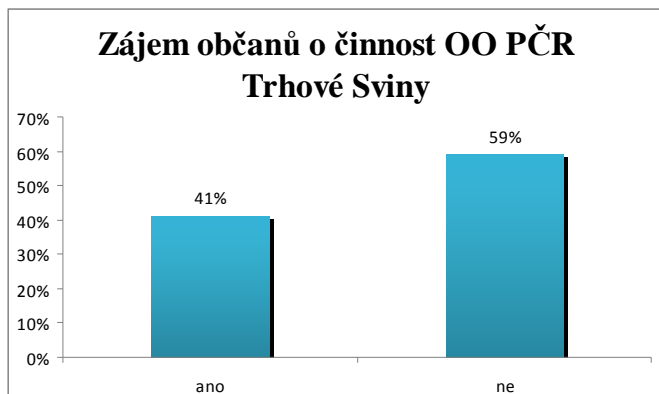

Zdroj: zpracování vlastní

Z oslovených respondentů se 85 % cítí v místě svého trvalého bydliště bezpečně. V návaznosti na otázku trvalého bydliště, lze odvodit, že občané se cítí bezpečněji ve městě. Pouze 15% oslovených se v místě svého bydliště bezpečně necítí.

Otázka č. 3: Zajímáte se o činnost policistů obvodního oddělení, v jehož teritoriu bydlíte?

Graf 3: Zájem o činnost policistů OO PČR Trhové Sviny

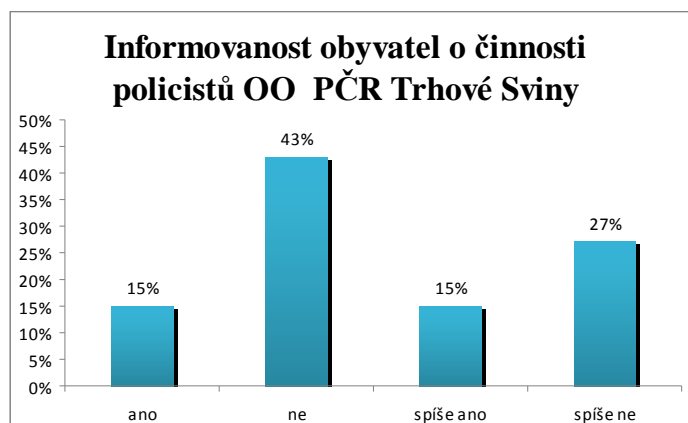

Zdroj: zpracování vlastní

Celkem 59% oslovených respondentů se o činnost policistů v teritoriu, kde mají trvalé bydliště, nezajímá. Zbýlých 41% má zájem o činnost policistů. Zájem o činnost policistů je i přesto poměrně velký. Tohoto faktu lze využít v rámci budoucích plánovaných aktivit policistů OO PČR Trhové Sviny, v souvislosti s navázáním možné spolupráce s místními občany.

Otázka č. 4: Máte dostatek informací o činnosti (práci) policistů obvodního oddělení v jehož teritoriu bydlíte?

Graf 4: Informovanost obyvatel o činnosti policistů OO PČR Trhové Sviny

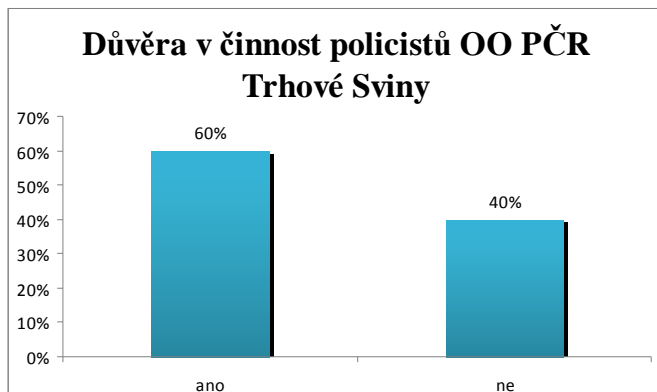

Zdroj: zpracování vlastní

Většina oslovených (43%) nemá dostatek informací o činnosti policistů jejich daného teritoria, pouze 15% respondentů má informace o policejní činnosti. Z toho vyplývá, že by bylo vhodné posílit informovanost občanů žijících v Trhosvinenském regionu.

Otázka č. 7: Máte důvěru k činnosti (práci) policistů OO PČR Trhové Sviny?

Graf 5: Důvěra v činnost policistů OO PČR Trhové Sviny

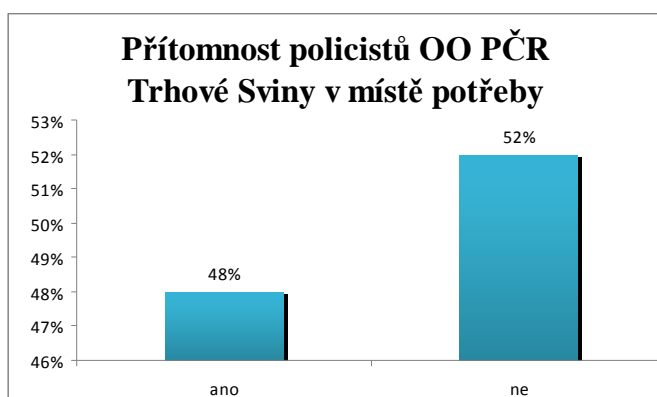

Zdroj: zpracování vlastní

Celých 60% oslovených respondentů má důvěru v činnost policistů, 40% respondentů nemá důvěru v činnost policistů.

Otázka č. 9: Jsou podle vás policisté OO PČR Trhové Sviny vždy k dispozici tam, kde by měli být?

Graf 6: Přítomnost policistů OO PČR Trhové Sviny v místě potřeby

Zdroj: zpracování vlastní

Tato otázka rozdělila respondenty na skupiny s rozdílným názorem (pocitem), téměř na polovinu. Podle 48% oslovených respondentů policisté jsou k dispozici v místě potřeby, 52% oslovených vnímá přítomnost policistů opačně.

**Otázka č. 11: Je v blízkosti vašeho bydliště lokalita, ve které se necítíte bezpečně?
Pokud ano, tak uveďte prosím, jaká.**

Graf 7: Je v blízkosti bydliště občanů lokalita, ve které se necítí bezpečně?

Zdroj: zpracování vlastní

Z celkového počtu oslovených respondentů se pouze 24% z nich necítí v blízkosti svého bydliště úplně bezpečně. V této otázce byl nabídnut prostor pro vlastní vyjádření a specifikaci lokality, ve které se občané necítí bezpečně. Nejčastěji uváděnou lokalitou je prostor kolem autobusových nádraží, dále se objevovala i místa v blízkosti parků.

Dotazník obsahoval také otázky, kde respondenti měli prostor k vlastnímu vyjádření. Jedna z těchto otázek ukázala ochotu obyvatel Trhosvinenského regionu poskytnout součinnost s prací místnímu OO PČR Trhové Sviny.

Konkrétně to byla **otázka č. 5** (Upozornila jste na některé negativní jevy ve Vašem okolí? V případě, že ano, napiště, prosím, na které negativní jevy.)

Nejčastěji uváděným negativním jevem v okolí respondenta byla krádež a rušení nočního klidu.

Dále to byla **otázka č. 6** (Byli byste ochotni oznámit trestný čin, nebo přestupek a pomoci odhalit pachatele těchto činnů?).

V otázce ochoty oznámení trestného činu či přestupku a tím možné spolupráce s policií odpověděla převážná většina dotazovaných kladně. Pouze menšina by nebyla ochotna navázat takovou spoluprací.

Otázka č. 8 se zabývala vztahem k policistům v okolí respondentů (Znáte policisty z Vašeho okolí?).

V této otázce vyjádřili občané neznalost místních policistů, pouze část z oslovených zná policisty a to jen některé.

Otázka č. 10 byla zaměřena na profesionalitu policistů (Chovají se tito policisté profesionálně?).

V této otázce zcela převládá názor, že se policisté chovají profesionálně.

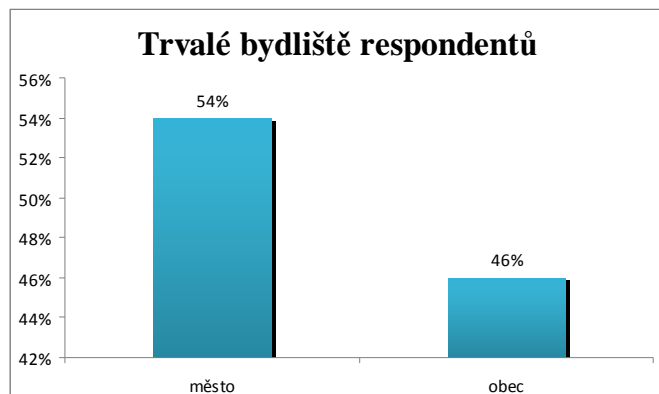
Otázka č. 12 zjišťovala osobní zkušenost respondentů s kriminální činností (Máte osobní zkušenost s kriminální činností? Pokud ano, popište, prosím, jakou konkrétně.)

V případě osobní zkušenosti s kriminální činností většina z dotazovaných odpovídala negativně, nemají v této oblasti osobní zkušenost.

Dotazník obsahoval též otázky demografického charakteru jako je trvalé bydliště, věk oslovených respondentů či jejich pohlaví. Následující grafy zobrazují tuto demografickou situaci.

Otázka č. 1: Kde máte trvalé bydliště?

Graf 8: Trvalé bydliště respondenta

Zdroj: zpracování vlastní

Z celkového počtu oslovených respondentů má 54% z nich trvalé bydliště ve městě a 46% oslovených respondentů v obci.

Z důvodu snadnější orientace a výběru respondenta v otázce trvalého bydliště byly respondentovi nabídnuty pouze dvě možnosti – město a obec. V Trhosvinenském regionu se nacházejí pouze dvě města, kterými jsou Trhové Sviny a Nové Hrady.

Otázka týkající se věku, umožňuje zařadit každého respondenta do určité věkové kategorie. Za pomoci intervalu byly věkové kategorie do šesti variant. Otázky, které se týkají věku a pohlaví respondenta mají pro tento výzkum doplňkový charakter.

Otázka č. 13: V jaké věkové rozmezí se pohybujete?

Graf 9: Věkové složení respondentů

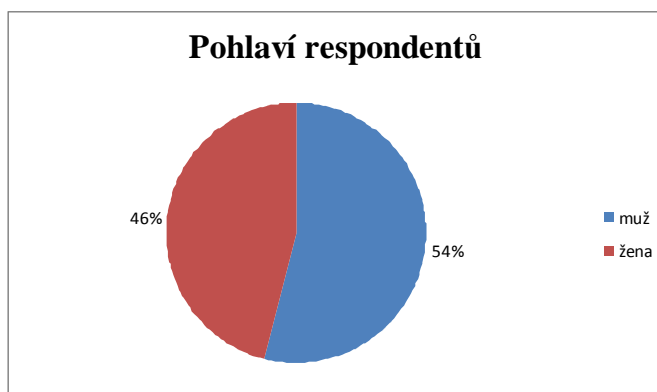

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší podíl oslovených respondentů představuje věková skupina v rozmezí 31 až 40 let. Dalšími nejpočetnějšími skupinami jsou věkové skupiny od 21 do 30 let a od 15 do 20 let. Nejnižší podíl představuje věkové rozmezí 61 let a více. Ostatní věkové skupiny jsou zastoupeny rovnoměrně.

Otázka č. 14: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 10: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

V provedeném dotazníkovém šetření bylo osloveno 54% mužů a 46% žen. Rozdělení oslovených respondentů je tedy rovnoměrné.

6.2 Zodpovězení stanovených hypotéz

Na samém začátku výzkumu byly stanoveny hypotézy, které provedený výzkum v terénu měl potvrdit, nebo naopak vyvrátit.

H1: Občané Trhosvinenského regionu jsou dostatečně informováni o práci OO PČR Trhové Sviny.

Tato hypotéza byla provedeným výzkumem v terénu vyvrácena. Oslovení respondenti nejsou dostatečně informováni o činnosti OO PČR Trhové Sviny, informace nejsou pro občany dostupné. Ze strany dotazovaných taktéž chybí zájem o tyto informace.

H2: Občané žijící na území Trhosvinenského regionu se cítí bezpečně.

Provedený výzkum tuto stanovenou hypotézu potvrdil. Občané Trhosvinenského regionu se cítí v území, kde bydlí, bezpečně. Pouze u části dotazovaných se v místě bydliště nachází lokalita, ve které se bezpečně necítí.

H3: Občané žijící v Trhosvinenském regionu mají důvěru v práci OO PČR Trhové Sviny.

Tuto hypotézu výzkum v terénu potvrdil jen částečně. Oslovení respondenti v dané lokalitě (ve svém regionu) mají důvěru v práci OO PČR Trhové Sviny, avšak policisté v daném místě podle dotazovaných nejsou k dispozici vždy tam, kde to situace vyžaduje.

6.3 Návrh na zefektivnění dílčích a celkových opatření v oblasti bezpečnosti

Na základě provedeného výzkumu bylo zjištěno, že občané Trhosvinenského regionu se ve svém bydlišti cítí bezpečně a mají důvěru v práci policistů místního OO PČR Trhové Sviny. Policisté se dle jejich názoru chovají profesionálně, avšak nejsou k dispozici vždy tam, kde to situace vyžaduje. Výzkumem byla prokázána nízká informovanost občanů o činnosti policistů místního OO PČR Trhové Sviny. Nutno ovšem dodat, že chybí i zájem ze strany občanů o tyto informace. Převážná část obyvatel nemá vlastní zkušenost s kriminální činností a neupozorňovala na negativní jevy v okolí jejich bydliště (výtržnictví, rušení nočního klidu apod.). Naproti tomu ochota oznámit trestný čin, nebo přestupek převládá u většiny občanů.

Na základě výše uvedených skutečností, je zřejmé že současná „prezentace“ činnosti OO PČR Trhové Sviny občanům žijícím na Trhosvinensku je ze strany policistů nedostatečná, a proto je vhodné učinit takové kroky, které by vedly ke zvýšení informovanosti místních občanů o činnosti policistů místního OO PČR Trhové Sviny. Prezentovat jim svou činnost, zejména prostřednictvím v dnešní době tak snadno dostupných komunikačních sítí – prostřednictvím internetu, webových stránek obce, kde sídlí dané místní policejní oddělení. Další možností, jak zlepšit tok informací k občanům, je propojení spolupráce obce (místní samosprávy) s daným policejním obvodem – informace k aktuálním tématům (informace o zvýšeném počtu krádeží, o hledaných či pohřešovaných osobách apod.), přispívání aktuálními informací do pravidelných rubrik v místních zpravodajích – Trhosvinenské listy, Světlík (zpravodaj obce Světlví) atd., navazovat, udržovat a prohlubovat kontakty s místními organizacemi - podniky, zájmové sdružení (myslivci, rybáři, sportovci apod.) školy, domovy důchodců prostřednictvím informativních schůzek, besed popřípadě přednášek. Na těchto schůzkách projednávat nejen otázky spojené s pácháním trestné činnosti a porušování veřejného pořádku, ale i způsob ochrany majetku, chování v krizových situacích, možnostem spolupráce s místním oddělením v neposlední řadě osvětlit poslání a úlohu služby pořádkové policie.

Dále by bylo vhodné zveřejňovat „tváře“ a jména policistů, kteří mají na starosti jednotlivé okrsky (ke zveřejnění musí dát každý policista souhlas). OO PČR Trhové Sviny se musí snažit, aby se v budoucnu stalo samozřejmostí, že místní občané budou

znát jméno a tvář policisty, který má na starosti místo ve kterém žijí. Informovanost občanů přispívá k upevnění pocitu bezpečí místních obyvatel, který byl provedeným výzkumem potvrzen. Nadále je vhodné realizovat takové aktivity, které budou současný stav udržovat a prohlubovat. Především důsledným uplatňováním metod a forem činnosti OO PČR Trhové Sviny s důrazem na preventivní činnost se zaměřením na lokality okolo nádraží a v blízkosti parků, které občané nejčastěji uváděli jako lokality, ve kterých se cítí nejméně bezpečně a pružně reagovat na možný vznik negativních jevů v podobě narušení veřejného pořádku, nebo páchání trestných činností. Všechny tyto skutečnosti „posilují“ důvěru občanů v činnosti policistů místního OO PČR Trhové Sviny.

ZÁVĚR

Činnost OO PČR Trhové Sviny je velmi rozmanitá a po stránce psychické, fyzické a především odborné i do značné míry náročná tím, že zasahuje do nejrůznějších sfér společenského života. Policisté musejí v každodenní činnosti prokazovat znalost právních norem, které jsou neustále novelizovány a schopnost přijímat, zpracovávat a vyhodnocovat nejrůznější podněty a informace. Policisté jsou velmi často pod psychickým tlakem, kdy se při jejich činnosti setkávají s utrpením obětí násilných trestných činů, obětími týrání, domácího násilí, zraněnými či zemřelými při dopravních nehodách, sebevraždách apod. Z těchto důvodů zůstává práce policistů do značné míry nedoceněna jak odbornou tak laickou veřejností.

Při zpracování bakalářské práce jsem získal mnoho nových poznatků a informací týkající se činnosti základních útvarů policie a výkonu policistů zařazených na místním OO PČR Trhové Sviny. Provedeným výzkumem jsem došel k závěru, že k tomu, aby byla činnost oddělení dostatečně efektivní, je nezbytné navázat spolupráci s ostatními subjekty státní správy, samosprávy, podnikatelským a soukromým sektorem, včetně občanských a zájmových sdružení, které se podílejí na zajišťování veřejného pořádku, především pak s místními občany. Policisté musejí brát občany jako rovnocenné partnery při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku a boje proti kriminalitě. Fyzická přítomnost policistů v ulicích města, jejich profesionalita, odbornost a komunikativnost je nezbytná pro navázání kontaktu s místními občany a zároveň je základem pro budoucí možnou spolupráci.

Místní občané byli dříve k činnosti policistů v Trhosvinenském regionu značně skeptičtí. Jejich činnost byla vnímána do značné míry negativně, ať už z důvodů nejrůznějších předsudků ze strany občanů, nebo z důvodu převládání represivní činnosti policistů na místo prevence, kdy se občané setkávali s policisty spíše za negativních situacích – dopravní kontroly, nahlášení krádeže či vloupání do domu, podání vysvětlení apod.

V současné době se situace razantně změnila. Na základě výzkumu je patrné, že občané začínají vnímat otázku bezpečnosti a zajištění veřejného pořádku jako téma, které se jich významným způsobem týká a začínají se zajímat o práci místního oddělení.

Proto je důležité, aby občané měli o činnosti oddělení co nejvíce, pokud možno pozitivních informací. Pak poroste jejich důvěra v práci místních policistů. S pocitem důvěry úzce souvisí pocit bezpečí, kdy všechny tyto uvedené skutečnosti jsou důležité pro klidný život místních občanů a zefektivnění činnosti místního OO PČR Trhové Sviny.

Výsledky provedeného výzkumu poslouží místnímu OO PČR Trhové Sviny, zejména k případnému přijmutí takových opatření, které budou mít za následek zlepšení toku informací k místním občanům, navázání spolupráce s místními občany a na základě principů strategie „community policing“, zaměření se na problémové lokality a tím upevnování pocitu bezpečí a důvěry občanů v činnost místního OO PČR Trhové Sviny.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. FILÁK, A., A KOL. *Základy teorie policejné bezpečnostní činnosti II*. 1. vyd. Praha: Police History, 2006, 214 s. ISBN 80-86477-33-9.
2. HEJDA, J., PŘYBYL, K. *Správní právo*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, 149 s. ISBN 978-80-87472-14-9.
3. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 178 s. ISBN 80-7367-040-2.
4. KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. *Zákon o přestupcích*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011, 480 s. ISBN 978-80-87212-94-3.
5. HORZINKOVÁ, E., ČECHMÁNEK, B. *Přestupky a správní trestání*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1998, 207 s. ISBN 80-85858-65-7.
6. MACEK, P., FILÁK, A. *Pořádková činnost policie: (obecná část)*. 1. vyd. Praha: Policie History, 2002, 97 s. ISBN 80-86477-10-X.
7. MACEK, P., FILÁK, A., A KOL. *Základy teorie policejné bezpečnostní činnosti*. 1. vyd. Praha: Policie History, 2004, 253 s. ISBN 80-86477-21-5.
8. MACEK, P. *Pořádková činnost policie: Obecná část 2, upravené vydání*. 1. vyd. Praha: Police History, 2008, 87 s. ISBN 978-80-86477-45-9.
9. MACEK, P., FILÁK, A. *Pořádková činnost policie (zvláštní část)*. 1. vyd. Praha: Policie History, 2003, 197 s. ISBN 80-86477-10-9.
10. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva I.: Habsburská monarchie (1526-1918)*. 1. vyd. Praha: Themis, 1997, 178 s. ISBN 80-85821-52-4.

11. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II.: Československo (1918-1939)*. 1. vyd. Praha: Policie History, 1999, 230 s. ISBN 80-902670-0-9.
12. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva III.: Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. 1. vyd. Praha: Policie History, 2001, 230 s. ISBN 80-86477-01-0.
13. MACEK, P., ZÁMEK, D. *Police a hromadná narušení veřejného pořádku*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2007, 110 s. ISBN 978-80-7251-264-5.
14. SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009, 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.
15. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. 1 vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, 448 s. ISBN 978-80-7400-142-0.

Elektronické zdroje:

1. Počet obyvatel v obcích Jihočeského kraje k 1. 1. 2011 [online]. Český statistický úřad, [cit. 2012-02-22]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_jihoceskeho_kraje

Legislativní dokumenty:

1. Česko. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů, České republiky*. 1990, částka 35, s. 810-826. ISSN 1802-8012.
2. Česko. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4116. ISSN 1211 - 244.
3. Česko. Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů, České republiky*. 2003, částka 121, s. 5850-5910. ISSN 1802-8012.
4. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 83 ze dne 22. června 2006*, kterým se upravuje postup orgánů Policie České republiky v souvislosti s řízením o přestupcích.
5. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110 ze dne 20. června 2008*, o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie.
6. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160 ze dne 4. prosince 2009*, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Ostatní zdroje:

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- interní materiály OO PČR Trhové Sviny
- rozhovory s bývalými i současnými příslušníky OO PČR Trhové Sviny

Periodika:

SVÍTILOVÁ, Hana. Z problémové osady udělali ukázkovou obec. *Českobudějovický deník*. 2011, č. 231, s. 2. ISSN 120-9940.

SEZNAM ZKRATEK

MV – ministerstvo vnitra

OO PČR Trhové Sviny – obvodní oddělení Policie České republiky Trhové Sviny

PP – pořádková policie

SKPV – služba kriminální policie a vyšetřování

SNB – sbor národní bezpečnosti

TČ – trestný čin

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek 1: Mapa služebního obvodu OO PČR Trhové Sviny s. 32

Graf 1: Struktura registrovaných TČ na teritoriálním území města Trhové Sviny za rok 2011 s. 36

Tabulka 1: Objasněnost jednotlivých trestných činů za rok 2011 s. 37

Graf 2: Pocit bezpečí občanů s. 47

Graf 3: Zájem o činnost policistů OO PČR Trhové Sviny s. 47

Graf 4: Informovanost obyvatel o činnosti policistů OO PČR Trhové Sviny s. 48

Graf 5: Důvěra v činnost policistů OO PČR Trhové Sviny s. 49

Graf 6: Přítomnost policistů OO PČR Trhové Sviny v místě potřeby s. 49

Graf 7: Výskyt lokality ve které se občané necítí bezpečně s. 50

Graf 8: Trvalé bydliště respondenta s. 52

Graf 9: Věkové složení respondentů s. 53

Graf 10: Pohlaví respondentů s. 53

SEZNAM PŘÍLOH

I. Dotazník: Bezpečnost občanů na Trhosvinensku

Příloha č. I. – Dotazník: Bezpečnost občanů na Trhosvinensku

Dobrý den,

jmenuji se David Štojdl, jsem studentem vysoké školy evropských a regionálních studií, o. p. s. v Českých Budějovicích, obor Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě, a obracím se tímto na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který držíte v ruce. Dotazník je součástí bakalářské práce na téma „*Uplatňování forem a metod činností základních útvarů služby pořádkové policie se zaměřením na teritoriální území města Trhové Sviny*“. Součástí práce je výzkum, jehož výsledek by měl odpovědět na otázku, zda se občané Trhosvinenského regionu cítí bezpečně, zda mají občané Trhosvinenského regionu důvěru v práci policie a zda jsou dostatečně informováni o činnosti Obvodního oddělení Policie České republiky Trhové Sviny (dále jen OO PČR Trhové Sviny) ve vztahu k zabezpečování bezpečnosti a veřejného pořádku. Výsledky tohoto výzkumu a bakalářská práce budou sloužit i OO PČR Trhové Sviny.

Veškeré Vámi uvedené informace jsou zcela anonymní a slouží pouze ke statistickým účelům zpracování bakalářské práce. Vyplnění Vám zabere cca 10 minut. Odpovědi, prosím, křížkujte!

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku.

1. Kde máte trvalé bydliště?

- a) město
- b) obec

2. Cítíte se ve vašem bydlišti bezpečně?

- a) ano
- b) ne

3. Zajímáte se o činnost (práci) policistů obvodního oddělení v jehož teritoriu bydlíte?

- a) ano
- b) ne

- 4. Máte dostatek informací o činnosti (práci) policistů obvodního oddělení v jehož teritoriu bydlíte?**
- a) ano
 - b) ne
 - c) spíše ano
 - d) spíše ne
- 5. Upozornil(a) jste na některé negativní jevy ve Vašem okolí? V případě, že ano, napište, prosím, na které negativní jevy (např. výtržnost, rušení nočního klidu, krádež apod.)**
- a) ano
.....
 - b) ne
- 6. Byli byste ochotni oznámit trestný čin, nebo přestupek a pomoci odhalit pachatele těchto činů?**
- a) ano
 - b) ne
 - c) spíše ano
 - d) spíše ne
- 7. Máte důvěru k činnosti (práci) policistů obvodního oddělení v jehož teritoriu bydlíte?**
- a) ano
 - b) ne
- 8. Znáte policisty z Vašeho oddělení?**
- a) ano znám
 - b) ne neznám
 - c) znám jen některé
- 9. Jsou podle Vás tyto policisté vždy k dispozici tam kde by měli být?**
- a) ano
 - b) ne

10. Chovají se tito policisté profesionálně?

- a) ano
- b) ne

**11. Je v blízkosti vašeho bydliště lokalita, ve které se necítíte bezpečně?
Pokud ano, tak uveďte, prosím, jaká.**

- a) ano
.....
- b) ne

**12. Máte osobní zkušenost s kriminální činností?
Pokud ano, popište, prosím, jakou konkrétně.**

- a) ano
.....
- b) ne

13. V jakém věkovém rozmezí se pohybujete?

- a) 15-20
- b) 21-30
- c) 31-40
- d) 41-50
- e) 51-60
- f) 61 let a více

14. Jaké je vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena